

Vesérgazgató:
Barcs Sándor

M. T. I.

MAGYAR TÁVIRATI IRODA

A szerkesztésért felelős:
Kenyeres Júlia

A kiadásért felelős:
Sugár Lajos

Minden jog fenntartásával. Kéziratnak tekintendő. Házilok sorozat.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda Budapest, VIII., Bródy Sándor-utca 5-7. Telefon: 189-666.

B I kiadás 1950. november 28. 6 óra 00 perc

Az MNDSZ asszonyok december 3 és 10 között ünnepli a Nemzetközi Demokratikus Nőszövetség megalakulásának öt éves évfordulóját

i Z-D/Z/Jné FT Ks

1945 november 26-án alakult meg a Nemzetközi Demokratikus Nőszövetség azzal a céllal, hogy összehangolja a dolgozó nők millióinak tevékenységét a népek szabadságának és békéjének megvédéséért, gyermekeik jövőjéért és otthonaik biztonságáért. 1946 december 1-én az alakuló kongresszus résztvevői, 40 ország 80 millió asszonyának nevében, ünnepélyes esküt tettek:

"Ünnepélyes esküvel fogadjuk, hogy szünet nélkül küzdünk a világ békéjének biztosításáért, amely otthonaink boldogságának és gyermekeink virágzó jövőjének egyedüli záloga." Az elmúlt öt év folyamán a NDNSZ-be tömörült asszonyok mindent elkövettek ünnepélyes esküjük teljesítése érdekében.

Az évforduló alkalmával az MNDSZ levelet kapott a NDNSZ-től Marie-Claude Vaillant Couturier aláírásával. A világ békéjét súlyos veszély fenyegeti - szól többi között a levél -. A háborús uszítókról lehullt a lepel, az amerikai agresszorok, csapataikkal elárasztva a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság területét, dühödten gyilkolják a koreai népet. Nyíltan és cinikusan folytatják Nyugatnémetország újrafelfegyverzését, a Béke Híveinek felhívására minden nép felsorakozik, hogy megvédje gyermekei bölcsőjét az atombombától és megmentse az emberiséget egy újabb pusztító háborútól, hogy meggyűlölt bűnös terveit, akik hatalmas vértengerre szeretnék átalakítani az egész világot.

Az NDNSZ levele a továbbiakban felszólítja a dolgozó asszonyokat az évforduló méltó megünneplésére. "Ismeretesek a Béke Hívei II. Világkongresszusán hozott határozatokat a nőszervezetek tagjaival, a még szervezetlen nőkkel, állítsátok őket a mi oldalunkra, toborozzatok még több nőt az újabb békeharcra," - fejeződik be a levél.

A Magyar Nők Demokratikus Szövetsége december 3 és 10 között ünnepli meg a békeharc jegyében az NDNSZ megalakulásának ötödik évfordulóját. Ezen a héten az egész országban az MNDSZ csoportok kulturális műsorral egybekötött ünnepélyes nőnapot tartanak. /MTI/

. - .

K

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 2 kiadás 1950. november 28. 6 óra 05 perc

Több mint évi 42 millió forint megtakarítás érhető el az építőipar idei ujitásaival

i NL/Ti/Jné Ép.M. Bn

Az idén a Magasépítőipar ujitómozgalma komoly fejlődésnek indult. Ez megmutatkozik mind a benyújtott ujitások számának növekedésén, mind az ezekkel elérhető évi gazdasági eredmény emelkedésén keresztül. Tavaly egész év alatt 583 ujitási javaslatot fogadtak el, ezzel szemben az idén az év első 10 hónapjában több, mint 2000-re emelkedett az elfogadott ujitások száma.

Az elfogadott ujitásokkal elérhető évi megtakarítás a múlt évben 11.2 millió forintot tett ki. Az idén 42.6 millió forint az ujitásokkal elérhető gazdasági eredmény.

Az elmúlt évben 131 ezer 623 forint /Egyszáznyolcvanegyszerhatszázhuszonhárom/ ujitási díjat fizettek ki a dolgozóknak. Ezzel szemben az évben október 31-ig 741 ezer 440 /Hatszáznegyvenegyszáznegyven/ forint ujitási díjat fizettek ki. /MTI/

. - .

Elkészült a szegedi Tudományegyetem újabb épülete

i Br/Hi/Jné FT Ks

A szegedi Tudományegyetemnek újabb szárnyépülete készült el. Az épület három emeletből és alagsorból áll.

Az építkezés 1949 őszén kezdődött és már ugyanazon évben be is fejezték. Az idén készültek el a belső munkálatok; az Intézet laboratóriumi felszerelését, berendezését is, - még ebben az évben - beszerelik. /MTI/

. - .

V

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 3. kiadás 1950. november 28. 6 óra 10 perc

Lelekes készülődések országsszerte a Magyar-Szovjet barátság harcos tömegszervezetének kongresszusára

i Di & Gné/PE BT FT Ks

A Magyar-Szovjet Társaság I. Kongresszusára készülő MSZT szervezetek országsszerte sorra rendezik a küldöttválasztó taggyűléseket. A taggyűlések iránt mindentűn igen nagy az érdeklődés a szervezetek kívül állók körében is.

A szegedi egyetem

MSZT-szervezetének taggyűlésén az egyetem professzorai is igen nagy számban vettek részt. A hallgatók és az egyetem többi dolgozója ez alkalomból zsufolásig megtöltötték az Ady-téri egyetem disztornét. Az érdeklődést egyebek között az magyarázza, hogy a szervezet jó munkát végzett és a felvilágosító agitáció minden formáját igénybe veszi a szervezetek kívül álló egyetemi dolgozókkal való kapcsolat erősítésére. A kilenc hónap óta működő szervezet megalakulása óta könyvtárakat, szovjet kisregény-könyvtárakat rendszerint karunként és intézetenként. Kiépítette a filmpropaganda hálózatot, megszervezte a kollektív mozilátogatást, megkésztetve a mozilátogató egyetemi dolgozók számát. A klinikákon is megszervezték a könyvszolgálatot, hogy biztosítsák a betegek számára a politikai- és szépirodalom rendszeres olvasását. A helyi MSZT-szervezet állított fel szovjet dokumentációs irodát és megszervezte az orosz nyelvtanfolyamokat a hallgatók és a tanársegédok körében. A küldöttválasztó taggyűlés elfogadta az eredményeket ismertető beszámolót, majd Székely Lajos, az egyetemi MSZT-szervezet titkárának javaslatára az önálló MSZT-szervezetek felállítását jelölte meg, mint a békeháro ügyét leginkább előmozdító feladatot. A taggyűlés ezután megválasztotta az Egyetem küldöttjeit.

A szombathelyi

MSZT-szervezetek is megválasztották már azokat, akik a megyei küldöttválasztó értekezleten képviselik majd a szombathelyi Magyar-Szovjet Társaságot. Szerte Vas-megyéből is nap nap után érkeznek a jelentések, amelyek arról számolnak be, hogy a falusi MSZT-szervezetek küldöttválasztó taggyűlései a dolgozók jelentős tömegeit mozgatják meg. Különösen jól sikerülnek a gyűlések ott, ahol a vezetőségnek jó kapcsolata van a helyi pártszervezettel.

/folyt. köv./

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 4. kiadás 1950. november 28. 6 óra 15 perc

/Lelkes készülődések. . . folyt./ Di & Gnó/PE BT FT Ks

A pártszervezetek segítése eredményezte, hogy a megye több községében a Békabizottságok is segítettek megszósítani a falu dolgozóit az MSZT-szervezet gyűlésén. A békabizottsági tagok segítettek megértetni a dolgozókkal, hogy a kongresszus előkészületei, s majd az I. Kongresszus, a béke ügyét szolgálják és kifejezik majd népünk egységét a Szevjétunió-vezette békeharcban.

Az MSZT-munkája iránti érdeklődés Vas-megyében is hétről-hétre fokozódik. Dolgozó parasztságunk egyre inkább felismeri a Magyar-Szevjét Társaság jelentőségét. Egymás után alakulnak a falusi alapszervezetek. Így például legutóbb Mésádon, Sédén, Toronyban, Hegyfalun szervezték meg a dolgozók a helyi MSZT-t.

A szervezetek kongresszusi előkészületeiket összekapcsolják mindennapi feladataik pontosabb és jobb elvégzésével. Az MSZT-fali-újságok, az MSZT-sarok és vitrin soha nem voltak még olyan színesek és változatosak, mint most, amikor az egész ország dolgozó népével együtt a vasnagycikkek is a magyar-szevjét barátság tömegszervezetének első nagy sorozatának készülődnek. /MTI/

- - - - -

Szélesedik az olvasómozgalom Baranyában

Vid HA/Ti/PE FT Ks

Baranya-megye olvasóköréi már a nyár óta jó munkát végeznek. Sok olvasókör dolgozta fel a "Rákosi-per"-t, majd a tanácsválasztások előtt a Szevjétunió tanácsainak működésével ismerkedtek meg az állami gazdaságok, tüzcs-k dolgozói, az egyénileg gazdálkodó dolgozó parasztek. A megye 85 népkönyvtára látja el rendszeresen olvasmánnyal a köröket, amelyek most főleg a béke kérdésével kapcsolatos műveket dolgozzák fel.

Sásdon, Siklósán, hat-hat, Hosszuhatónyban négy, Meccskánásdon és Kénésen három-három olvasókör működik. /MTI/

- - - - -

K

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 5. kiadás 1950. november 28. 6 óra 20 perc

A "Gyarnat a föld alatt" című, most készülő magyar film külső felvételei jórészt befejeződtek

i Ho/HK/PE Hunnia FT Ks

A magyar filmgyártás most készülő új alkotása, a "Gyarnat a föld alatt" külső felvételeinek forgatását jórészt befejezték. A filmgyár együttes huszennyele napig dolgozott a külső felvételeken.

Népi demokráciánk egyik fontos feladatának tartja, hogy egyre fokozottabb mértékben foglalkoztassa az új tehetségeket. Ebben a filmben a népszerű színészek mellett már több új munkásszínjászó szerepel. Ilyen Suka Sándor, a Rákosi Mátyás Művek munkásszínjászója, a film párttitkárának alakítója, vagy a film egy másik jelentős szereplője, Fálfi Ferenc, aki ugyancsak a Rákosi Mátyás Művek dolgozója. Az újszelleme ifjúságot Győri Ernő, a Színművészeti Főiskola esti munkástagozatának hallgatója képviseli. A női főszerepet Tábori Nóra, a Szegedi Nemzeti Színház művésze játssza.

Ugyancsak ez az első filmszereplése Bossenyi Ferencnek és Csók Istvánnak. Az egyik a film jobb oldali szociáldemokrata ÜB-elnökét, a másik öreg olajmunkást alakít. Számos jólismert színészünk is játszik a filmben. Ladányi Ferenc a munkástól lett vállalatvezető szerepét alakítja. Várkonyi Zoltán, Ajtai Andor, Greguss Zoltán, Mányai Lajos, Horváth Tivadar és számos színész szerepel még a filmben. /MTI/ /ismert

- - - - -

Új lakóházak épülnek Hódmezővásárhelyen

Vid Szá/Ti/PD NL Ks

Hódmezővásárhelyen a városrendezési terv megvalósítása során ötven lakás és épület több készül el és hamarosan egy újabb harminc lakásos bérház építését kezdik el. Ezenkívül újabb lakóházak helyét jelölték ki, amelyekben százötven lakás épül majd. /MTI/

- - - - -

R

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 6 kiadás 1950. november 28. 6 óra 25 perc

Jó eredményt értek el a pécsi pedagógiai főiskola hallgatói

Vid Sr/Mt/Jnó BT FT Ks

A pécsi pedagógiai főiskola az elmúlt két esztendő alatt sokat fejlődött, mind a hallgatók létszámában, mind szociális arányszámában. A két év alatt a hallgatók száma 113-ról 440 főre emelkedett. A munkás és paraszt származású tanulók arányszáma 30.9 százalékról 55.51 százalékra növekedett.

A 440 főiskolai hallgató kiváló eredményt ért el az idei tanévben már eddig is. Az első kiértékelés szerint az átlag eredmény 3.1; ami a jó és a jeles közötti általános tanulmányi szintnek felel meg.

A jó tanulmányi eredményt nagyban elősegíti, hogy a 14 tanszéken minden szaknak önálló szertára, könyvtára, laboratóriuma van. /MTI/

. - .

A Színház- és Filmművészeti Szövetség ankót sorozata

i Ho/Gnó/Jnó Ft Ks

A Színház- és Filmművészeti Szövetség színházi tagozata a közeljövőben szakmai előadásokat rendez. November 29-én félhárom órakor a Magyar Színházban az "Amerika Hangja" című színművet mutatják be szakmai előadáson. Az előadás megvitatására december 2-án félnégy órakor a Szövetségben kerül sor.

December 1-én, délután két órakor a Zeneművészek Szövetségével közös rendezésben az "Aranycsillag" című új magyar operettet mutatják be szakmai előadáson a Fővárosi Operettszínházban. Az előadást december 6-án, félnégy órakor a Szövetségben vitatják meg.

December 5-én félnégy órakor a budapesti MSZT helyiségében előadást tartanak Csehovról. Előadó: Háy Gyula. /MTI/

. - .

M T I B E I F Ö L D I H I R E K

B 7 kiadás

1950 november 28.

6 óra 30 perc

Megyei átlagban teljesítették idénytervüket a Békés megyei alközpont gépállomásai

ö Vid SJ/Jné/Dr Mi Bn

Az ÁMG Békés megyei alközpontja táviratban jelentette Rákosi Mátyásnak, hogy a megye gépállomásai átlagosan befejezték őszi idénytervüket.

Egyes gépállomások országos viszonylatban is kiemelkedő eredményt értek el. A kondorosi gépállomás, amely jelenleg az egész országban a legjobban dolgozik, 179 százalékban teljesítette már őszi idénytervét. Kiemelkedő a békéscsabai gépállomás 134 százalékos idényterv teljesítése is.

A megye jó eredményéhez hozzájárult, hogy az élenjáró gépállomások példája nyomán azok a gépállomások is igyekeztek teljesítményüket fokozni, amelyek az őszi kampány megkezdésekor gyengébb eredményeket értek el. Így a sarkadi gépállomás dolgozói az elmúlt munkahéten 56 százalékról 69 százalékra emelték idénytervük teljesítésének arányát. Heti tervteljesítésében kiemelkednek a kaszaperi gépállomás 357,5, és a mezőberényi gépállomás 331,9 százalékos teljesítménnyel. /MTI/

- - -

Egy év alatt többszöröseire emelkedett a bócsai tszcs taglétszáma és vagyona

i Vid Sza/Szl/Dr Mi Bn

A bócsai "Szabadság" tszcs a tavasz óta 28-ról 77-re emelte taglétszámát, vagyont pedig még ennél is nagyobb arányban növekedett.

Tavaly csak két lovak, tíz disznójuk volt s ma tizenegy ló, két bivaly, 15 jól tejelő tehén 14 borjuval, száz hízó, 85 kijáró disznó és 169 birka képezi a csoport állatállományát.

A jó eredmény még jobb munkára serkenti a csoportot, s a jövő évi üzentervük szerint az állatállományt háromszáz disznóval, hatszáz birkával, negyven fejős tehénnel és huszonkét loval növelik.

Az állatállomány növelése szükségessé teszi, hogy felemeljék a takarmánygabona vetésterületét. Elhatározták, hogy egy évben kétszer vetnek csalamádét, a tarloba takarmánykölest és tizenöt holdon takarmánykeveréket. Szerepel a tervükben egy disznófiasztató építése. Egy kétszáz férőhelyes hizlaló-ol építését a napokban fejezték be. Vetéstervüket is az eddig szerzett tapasztalatok alapján állították össze, amely szerint ötven hold búzát, 80 hold rozsot, 22 hold zabot vetnek, ezenkívül három holdon dinnyét s a tavalyi három hold helyett öt holdon termelnek dohányt. A várható többterméshez kibővítik a dohánypajtát. /MTI/

K

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 8 kiadás 1950. november 28. 6 óra 35 perc

A DISZ ajándéka a termelésben élenjáró fiataloknak

Vid HA/JNé FT Ks

A biharkeresztési "Komszomol" ifi-brigád hetek óta jó munkát végez. Nemesak teljesítménye kiváló, de a fegyelenben is példamutató. Pásztor Erzsébet brigádtag a cukorrépa ősásánál 150 százalékos eredményt ért el s ezzel a brigád legjobb dolgozójának bizonyult. A jól dolgozó brigádnak a DISZ Hajdu-bihari bizottsága egy teljes labdarugó felszerelést ajándékozott, amelyet Ünnepség keretében adtak át a fiataloknak.

Ugyancsak labdarugó felszereléssel ajándékozták meg a hajdu-bihari DISZ nádudvari "Sztálin" termelőcsoport jól dolgozó ifjuságát is. /MTI/

. - .

A hatvani Cukorgyár kísérleti telepén 304 mázsás cukorrépát termeltek

i Vid No/HL/Jnó MI Bn

A szovjet mezőgazdasági tapasztalatok alapján az idei termelési évben a hatvani Cukorgyár kísérleti telepén 304 mázsás cukorrépa termést takarítottak be.

A szovjet módszer szerint a répaföldeket négyszer kapálták és ugyancsak négyszer öntözték, továbbá rendszeresen sarabolták. A kísérleti parcelláról magas cukortartalmu, jól feldolgozható termést szedtek fel. /MTI/

. - .

A kecskeméti Platt er-Konzervgyár kazánházi dolgozói vállalták, hogy négy vagon szenet takarítanak meg december 21-ig

Vid Kné/Jnó Bn

A kecskeméti Platt er-konzervgyár kazánházi dolgozói is osatlakoztak a szénésatához. Vállalták, hogy Sztálin születésnapjáig négy vagon szenet takarítanak meg. /MTI/

. - .

✓

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 9 kiadás 1950 november 28. 6 óra 40 perc

1951-ben az egész bőrparban bevezetik az üveglapos szárítási módszert

i Kné/Mt/Dr Kné Bn

A bőrpar műszaki fejlesztési tervének egyik lényeges pontja az üveglapos szárítási módszer bevezetése a felsőbőrök szárításánál.

Eddig a felsőbőrt farámára szőgezve szárították. Ennek a módszernek két hátránya van: a bőr egyenlőtlenül - a középben kevésbé, a széleken jobban - huzódik, továbbá a feldolgozás előtt a széleket le kell vágni, mert a szőgek okozta lyukak használhatatlanná teszik a bőr szélét.

Az üveglapon történő szárítás kiküszöböli ezeket a hátrányokat. A bőr egyenlően szárad, a szélét is fel lehet használni. Tíz százalékkal több bőryanagot nyer bőrparunk ezzel a módszerrel, mint a farámás szárítással.

Eddig csak a Táncsics Bőrgyárban alkalmazták az üveglapos szárítást, 1951-ben az egész bőrparban bevezetik a felsőbőr gyártásánál.

Jelentős programpontja a bőrpar fejlesztésének a gyorscserezés alkalmazásának kiszélesítése is.

Ebben az évben már a talpáru hatvan százalékát készítik gyorscserezéssel / a gyorscserezés lényege, hogy a cserzési időt felére csökkenti. / 1951-ben újabb husz százalékkal emelik a gyorscserezéssel készült talpáru arányát. Ezt új felszerelések, speciális cserzőhordók beállításával erik el.

A gyorscserezési módszer szélesobbkörű alkalmazásánál nehézséget jelentett oddig az is, hogy a gyorscserezésre használt lovet csak a régi típusu, lassu cserzésre tudták újra felhasználni. Most egy új, finomító eljárás segítségével gyorscserezésre is újra felhasználhatják a lovet. A gyorscserezés husz százalékos növelése mintegy két millió forint megtakarítást jelent 1951-ben. /MTI/

MTI BELFÖLDI HIREK

Ble kiadás

1950. november 28.

6 óra 45 perc

Befejezte 1950-es tervét a székesfehérvári Bőrgyár

Vid § Knó/Jné NIM Bn

A Székesfehérvári Bőrgyár dolgozói befejezték öt éves tervük első évének előirányzatát.

A jó eredményt nagymértékben segítette elő a Bőrgyár felső- és talpgyári műhelyének párosversenye, amelynek hatására az elmúlt két hónap alatt az üzemi átlagteljesítmény 105.8 százalékról 110.4 százalékra emelkedett. Az üzem valamennyi dolgozójának teljesítménye eléri a 100 százalékot.

Zsóka Ferenc impregnáló 172, Bajomi Ferenc vizes-száritó 164, László és Szabó hasítók 143 százalékot értek el. A brigádok között is verseny folyik. A legjobb brigád a talpgyári meszestimárok brigádja, 124 százalékos teljesítménnyel. /MTI/

• - •

Begyűjtési párosverseny az enyingi és adonyi járás dolgozó parasztsága között

i Vid Jné Mi Bn Székesfehérvár, november 28.

Az enyingi járás dolgozó parasztsága terménybeadási párosversenyre hívta ki az adonyi járás dolgozó parasztságot. Vállalták, hogy:

a járás községeinek előirányzott gabona beadását a járás dolgozó parasztsága december 2-ig 100 százalékig teljesíti.

December 21-ig, Sztálin generalisszimusz születésnapjáig ezt a 100 százalékos teljesítményt 115 százalékra emelik.

A begyűjtési verseny magában foglalja a kenyérgabona, a takarmánygabona, a kukorica, a burgonya és a szálastakarmány beadását.

Az adonyi járás dolgozó parasztsága a versenykivívást elfogadta. /MTI/

• - •

K

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 11. kiadás 1950. november 28. 6 óra 50 perc

Nehézipari hírek

NIM TP/Jnó Bn

A Tatabányai Cementgyár dolgozói is megértették a minisztertanács határozatát és csatlakoztak a szénmegtakarítási mozgalomhoz. A Zagyvapálfalvi Üveggyár dolgozói vállalták, hogy ez év végéig 1.050 tonna szenet takarítanak meg. Az üzem dolgozói harcot indítottak a selejt csökkentéséért, már október hónapban 13 százalékkal csökkent a selejt az előző hónappal szemben. A selejtsökkentésben nagy-szerű eredményt ért el Surányi István üvegvasgá, aki 30 százalékkal csökkentette selejtjét.

x x x

Az Eternit Művek dolgozói 40 ezer forint értékű aszbeszt megtakarítást vállalták, 11 ezer forinttal túlteljesítették. Ezenkívül november 7-re vállalt 5 százalékos túlteljesítésüket 12 százalékkal teljesítették túl és felajánlásukon felül 508 folyóméter nyomócsővel gyártottak többet.

x x x

A Péti Ásványolajipari Vállalat és a szőnyi MASZOLAJ közötti párosversenyt a harmadik negyedében a Péti Ásványolajipari Vállalat dolgozói nyerték. A Péti Ásványolajipari Vállalat dolgozói különösen az önköltségesökkentés terén értek el kimagasló eredményeket és így megérdemelten nyerték el a MASZOLAJ-tól a vándorzászlót.

x x x

Az Egyesült Izzó vegyész, dr. Kardos Ferenc, az elmúlt napokban a fényesgyártásnál elért jelentős újitással lehetővé teszi külföldi nyersanyagok megtakarítását, meggyorsítja a gyártást és nagymértékben csökkenti a selejtet. Az újítás 300 ezer /Háromszázezer/ forint megtakarítást eredményez évente. Dr. Kardos Ferenc részére az újítási bizottság 12 ezer /Tizenkettőezer/ forint újítási díj előleget fizetett ki. /MTI/

. - .

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 12 kiadás

1950 november 28.

6 óra 55 perc

"Szabad Föld Téli Esték" nagy érdeklődés mellett folynak, délszláv-
lakta községekben is

i Vid PG/Gné/Dr M1 Bn

P é c s, november 28.

A délszláv lakta községek dolgozó parasztságra szívesen látogatja a "Szabad Föld Téli Esték"-et, amelyeknek előadásai anyanyelvén folynak. A határmenti Lippon, a koreai nép hősi harcairól szóló előadás után egymásután szólaltak fel a dolgozó parasztok, s kifejezték a háborús uszítókkal szemben érzett gyűlöletüket.

Egyházasközponton és a délszláv lakta Olasz községben is igen szép számban jelentek meg a második "Szabad Föld Téli Esték" is. Mindkét községben jól előkészítették az előadást. Így a siker nem maradt el.

Alsoszentmárton községben forró hangulatban folyt le a "Szabad Föld Téli Esté". A régi iskola nagytérme zsúfolásig megtelt. Sokan ké népviseletben jöttek. DIVSZ-indulóval kezdődött az Unnapi est, majd délszláv nyelven elhangzott egy Koreáról szóló vers. Titrity Anna tzsos-tag népművelési előadó beszéde közben sokszor rugott fel a "Zsivio Sztalin" - "Zsivio Rákosi" kiáltás. ugyan-

Bosnyák "ária tzsos-tag, a helyi tanács titkára/. - csak délszláv nyelven beszélt a koreai nép harcairól.

Janics "ál tzsos tag szolt ezután a béke védelméről, majd párhuzamot vont a magyarországi délszláv boldog élete és a Tito Jugoszláviájában élő délszlávok szenvedése között.

- Sokunknak vannak ott rokonaink, oda férjhez ment lányaink, - mondotta -, érkeznek a levelek: nincs varrottú, nincs papír, s nincs ennivaló. Ilyen világ van odaát. Mi itthon keményen harcolunk a békéért, s gyűlöljük a Tit"-banda mocskos uralmát.

Végül arról szolt, hogy Magyarországon anyanyelvükön tanulnak a délszláv gyermekek és délszlávul tanulhatnak az idősebbek is, fejleszthetik a népi kulturájukat. /MTI/

MTI BELFÖLDI HIREK

B 13. kiadás

1950. november 28.

7 óra -- perc

A Győri Erdőgazdaság bányabordaléc faragói a széntermelés fokozásáért

BIM/TP/Jné Bn

A Győri Állami Erdőgazdaság ravazdi Üzemegységének bányabordaléc faragói megtárgyalták a Minisztertanács és a Párt Központi Vezetőségének határozatát a széntermelés fokozásáról. A ravazdi Üzemegység dolgozói a következő felhívást intézték az Erdőgazdaság összes bányabordaléc faragóihoz:

"Mi, Győri Állami Erdőgazdaság ravazdi Üzemegységének bányabordaléc faragói tudjuk, hogy a szénbányászok munkájuk során nem nélkülözhetik a bányafát, a bányadeszkát és a bányabordalécet, tisztában vagyunk azzal, hogy a széntermelés fokozásához nagyobb mennyiségű bányafa anyagra is szükség lesz. Ezért felhívjuk az Erdőgazdaság összes bányabordalécfaragó dolgozóit, hogy fokozzák teljesítményüket és ezzel járuljanak hozzá népgazdaságunk ezen fontos ügyeinek győzelméhez.

Mi a magunk részéről megígérjük, hogy 1950 évi terv-előirányzatunkat december 15-ére befejezzük és december 31-ig még külön 5000 darab bordalécet fogunk faragni. Ezzel segítjük szénbányász dolgozótársainkat vállalásaik teljesítésében, széntermelésük fokozásában. Hisszük, hogy felhívásunkat megértik dolgozótársaink és a bányafa készítő munkások ezen mozgalma méltó lesz a bányászok mozgalmához és erősíti a Szovjetunió vezette hatalmas békétáborát. A Győri Állami Erdőgazdaság ravazdi Üzemegységének bányabordaléc faragói." /MTI/

. - .

Havonta 200 vagon hulladékpapírt gyűjtenek össze

i Szá/Jné BEM NT Bn

Az utóbbi években jelentősen megnövekedett a papirgyártás. A papirgyűjtés nemzetgazdasági jelentőségét megértették a dolgozók. Ezt a legjobban az bizonyítja, hogy a havonként begyűjtött hulladékpapír mennyisége másfél év alatt 7 vagonról 200-ra emelkedett. Ennek a mennyiségnek mindössze csak 20 százalékát gyűjtik vidéken. A Papirhulladékforgalmi Vállalat, amely a papirhulladékot felvásárolja és továbbítja a feldolgozó üzemekhez, a papirhulladékgyűjtés fokozására a jövő évben a meglévő 7 telep mellett újabb 15 gyűjtőtelepet létesít vidéken. K

/Folyt.köv./

MTI, BELFÖLDI HIREK

B 14 kiadás

1950. november 28.

7 óra 05 perc

/Havonta 200 vagon.....folyt./ i Szá/Jnó BEM NL Bn

A vállalat telepein válogatják szét a papíros hulladékot minőség, rosttartalom szerint. A válogatásnál 18 minőséget különböztetnek meg.

Jelentős mennyiségű papírhulladék gyűl össze üzeminkben, vállalatainknál és ha ezeket összegyűjtik emellett, hogy a vállalat pénzt kap érte, valutát takarít meg népgazdaságunknak. A Papírhulladékforgalmi telepei a háztartásokban összegyűlt papírost is megvásárolják. /MTI/

. - .

A Magyar Tudományos Akadémia Ünnepi Hetének.

MTA § Ni/Jnó Bn

az

előadássorozataiban I. és II. osztály együttes ülése az első napon Sztálin nyelvtudományi cikkeinek nyelvtudományi értékelésével foglalkozott. Az ülést a II. osztály elnöke, Fogarasi Béla akadémikus egy. tanár nyitotta meg, Sztálin nyelvtudományi cikkeit a marxizmus-leninizmus továbbfejlesztése szempontjából méltatva.

Nómeth Jyula akadémikus, Kossuth-Bijas egyetemi tanár, az I. osztály elnöke "Sztálin nyelvtudományi cikkei és a hazai nyelvtudomány feladatai" címmel tartott előadást. Előadásában kritikailag ismertette a marxizmus téves tételeit, majd leszegelte, hogy a marxizmusnak a magyar nyelvtudományban számottevő szerepe nem volt. Ezután részletesen elemezte Sztálin tanítását a nyelvről. A hazai nyelvtudomány feladatairól szólva rámutatott arra, hogy a magyar nyelvtudománynak az eddiginél fokozottabban kell figyelembe vennie a társadalmi fejlődés tanulságait és a történelem adatait. Hangsúlyozta, hogy csak hibáink számbavételével léphetünk a kijelölt új utra, amelyen legfontosabb feladatunk a marxizmus meghonosítása a nyelvtudományban. A magyar nyelvtudománynak szoros kapcsolatot kell tartania az élettel. Az egyetemi oktatásnak a jelenleginél nagyobb mértékben kell biztosítani az utánpótlást a megnövekedett feladatok ellátására.

Bárczi Géza akadémikus, egy. tanár Sztálin nyelvtudományi cikkeit az általános nyelvtudomány szempontjából méltatta. Kiemelte, hogy Sztálin megoldotta az általános nyelvtudomány számos alapvető kérdését, amelyekre a nyelvtudomány eddig nem tudott megfelelni, majd ismertette ezeket a kérdéseket.

/Folyt. köv./

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 15. kiadás

1950. november 28.

7 óra 10 perc

/A Magyar Tudományos Akadémia.....1.folyt./ MTA § Ni/Jné Bn

Pais Dezső akadémikus, egy. tanár hozzászólásában a nyelv és a társadalom összefüggéseivel, a nyelv társadalmi és egyéni vonatkozásaival, a nyelv és a gondolkodás kapcsolatával és a magyar nyelvtudomány mai állapotának kérdéseivel foglalkozott.

Telegyi Zsigmond, a Nyelvtudományi Intézet igazgatója, hozzászólásában rámutatott arra, hogy Sztálin a marxizmus-leninizmus lángeszű alkalmazása és továbbfejlesztése tette lehetővé a nyelvtudomány számos alapvető kérdésének megoldását.

Herman József, a Nyelvtudományi Intézet munkatársa hozzászólásában a nyelvtudomány és a többi tudományok közti kapcsolat elmélyítésének szükségességét és a fiatal tudományos kutatók szakmai és ideológiai továbbképzésének jelentőségét hangsúlyozta.

Zsirai Miklós akadémikus, Kossuth-díjas egy. tanár "Sztálin cikkei és az összehasonlító nyelvtudomány" című beszámolójában kiemelte Sztálin cikkeinek felszabadító hatását és iránytmutató jelentőségét. Összehasonlító nyelvészeink feladata a marxizmusnak a nyelvtudományban való meghonosítása útján felderíteni és kiküszöbölni a történeti-összehasonlító módszer Sztálin által említett hiányait, hogy a köz javát szolgáló kifogástalan munkával a magyar nyelvtudomány kiérdemelje dolgozó népünk anyagi és erkölcsi támogatását és nyelvészeink méltóknak bizonyuljanak Sztálin felbeszülhetetlen segítségére.

Ligeti Lajos akadémikus, Kossuth-díjas egy. tanár, a Magyar Tudományos Akadémia alelnöke hozzászólásában a kínai nyelv történetén mutatta be azt a hatalmas segítséget, amit Sztálin nyelvtudományi tanítása nyújt a konkrét nyelvek történeti tanulmányozásának területén. Rámutatott arra, hogy a Sztálin utmutatása alapján ujjászülető nyelvtudományunk akkor érhet el sikereket, ha a materialista elméletet és a dialektikus módszert elsajátítjuk és helyesen alkalmazzuk a nyelvtudományban.

Tanás Lajos egy. tanár rámutatott arra, hogy a ma ismert nyelvek legrégibb történetének megismerését a történeti-összehasonlító módszer teszi lehetővé.

Az ülés végén az I. osztály elnöke, Németh Gyula akadémikus, Kossuth-díjas egyetemi tanár kiosztotta a Nyelvtudományi Intézet pénzjutalmát azoknak az üzemi dolgozóknak, akik a kőszülő/Szekszótár adatgyűjtése során az egyes nagyüzemekben a legjobban munkát végeztek.

/Folyt.köv./

K

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 16. kiadás

1950. november 28.

7 óra 15 perc

/A Magyar Tudományos Akadémia.....2.folyt./ MTA § N1/Jnó Bn

A matematikai és természettudományi osztály

a most ujjáépített Egyetemi Fizikai Intézet nagy előadótermében tartotta az Ünnepi Hét első ülését, amelyen megjelent Nien Csi Ce és Cou Pej Juan kínai fizikus, valamint a bolgár küldöttek.

Az ülésen Jánossy Lajos, a Dublinból nemrégiben hazatért világhírű fizikus számolt be egy érdeklődést keltő előadásában a kozmikus záporok tanulmányozása terén elért eredményeiről. Ezek a kutatások nagyban hozzájárultak a világűr szerkezetének megismeréséhez.

Gyulai Zoltán professzor az anyag szerkezetére vonatkozó vizsgálatait ismertette.

Szigeti György beszámolt a vezetése alatt álló kutató csoportnak a lumineszcencia terén elért eredményeiről. Ezek a vizsgálatok közvetlenül arra vezettek, hogy jobb és olcsóbb világítást szolgáltató lámpákat, úgynevezett napfénygököket lehetett előállítani.

Az ülésen elhangzott előadásokhoz igen sok termékeny hozzászólás volt, többek között Hadzsiolov bolgár professzor tett értékes megjegyzéseket, melyeket a kutatások folyamán hasznosíthatunk.

A Biológiai és Agrártudományi osztály

első előadásán a tudományos kutatóintézetek, az egyetemek képviselői mellett ott voltak a hallgatóság soraiban az állami gazdaságok, gépállomások és a mezőgazdasági nemzeti vállalatok legjobb dolgozói.

Páter Károly egy. tanár a viljanszi földművelési rendszerről tartott érdekes előadást. Kimutatta, hogy a szovjet talajtaní tudósok, elsősorban Viljansz kutatásainak eredményeként, nemcsak a talajerő pusztulást előidéző folyamatokat állíthatjuk meg, hanem az elromlott szerkezetű talajokat is újból jó szerkezetűekké alakíthatjuk át. A földművelési rendszernek és a talajművelésnek szemelőtt kell tartania a talaj szerkezetét és az ettől függő vízgazdálkodását, ha a termőképességet megtartani és javítani akarjuk.

Az előadáshoz számos értékes hozzászólás hangzott el, majd határozatban foglalták össze a tennivalókat. A viljanszi rendszer eredményes bevezetése érdekében szükséges a jelenlegi agrár-meteorológiai hálózat megfelelő kiszélesítése - hangsúlyozza a határozat, majd kimondja, hogy meg kell állapítani a hazai viszonyok között legmegfelelőbb talajművelési rendszert, mely a talaj jó szerkezetét biztosítja. Feltétlenül szükséges a beállított szántófűves vetésforgás kísérletek részletes talajtani vizsgálata.

/Fol. yt. köv./

MTI BELFÖLDI HIREK

B 17. kiadás

1950. november 28.

7 óra 20 perc

/A Magyar Tudományos Akadémia.....3.folyt./ MTA § NI/Jnó Bn

A határozat végül az egyes részfeladatok sikeres és gyors megoldása érdekében komplexbrigádok alakítását javasolja.

Soó Rezső egy.ny.r.tanár akadémikus "A Viljamsz-féle talajfejlődési elmélet és a növényföldrajz kapcsolatai" címmel tartott előadást.

Viljamsz zseniális és tárgyi bizonyítókkal alátámasztott elmélete - mondotta - megvilágította a talaj életének és fejlődésének helyes útját. Viljamsz és a szovjet biológusok bebizonyították, hogy a burzsoá mezőgazdaság elmélete a talaj fokozatosan csökkenő termőképességéről helytelen és káros. A haladó szovjet talajtan szerint a talaj termőképessége megtartható és fokozható, de erre egyedül a szocialista mezőgazdaság alkalmas. Soó Rezső értékes előadásában rámutatott arra, hogy az elméleti biológiai kutatások hogyan nyújthatnak segítséget a haladó mezőgazdaságnak a többtermelés érdekében. Példákkal igazolta a viljamszi talajfejlődési elmélet mély és következetes dialektikáját a talaj- és a növénytakaró kölcsönös egymásrahatásairól. Megfelelő növényi kultúrával, valamint a helyes talajműveléssel a talaj termőképességét fokozni tudjuk. Elméleti biológusaink ezek alapján a jövőben fokozottabb mértékben tudják kivenni részüket szocialista mezőgazdaságunk fejlesztésében.

Az előadáshoz számos hozzászólás hangzott el, mind az elméleti, mind a gyakorlati szakemberek részéről. A vita során mint általános kívánság merült fel, hogy a szocialista mezőgazdaság építése érdekében minél szorosabb és állandó együttműködést kell megvalósítani a különböző szakemberek között. A közös munkába be kell vonni a botanikusokat, zoológusokat, talajkutatókat és mezőgazdálkodó egyaránt.

/Folyt. köv. /

R

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 18. kiadás

1950. november 28.

7 óra 25 perc

/Magy. Tud. Akadémia. . .

4. folyt./

MTA § NI PE

. Az orvosi osztály

Által rendezett Rák-konferencia első napján az előadások és hozzászólások középpontjában a rákellenes küzdelem szervezési kérdései állottak. A Rák-konferencián megjelent Ratkó Anna népjóléti miniszter, dr. Bakács Tibor a Budapesti Tanács X. /Közegészségügyi/ osztályának vezetője, valamint a közegészségügyi és tudományos élet számos kiválósága.

Illyés Géza professzor, a MTA orvosi osztályának elnöke és dr. Havas András OKI főigazgató, akadémikus üdvözlő szavai után dr. Weil Emil az Orvos Egészségügyi Szakszervezet főtitkára tartott előadást a magyarországi rákellenes küzdelem elmaradottságának okairól. Elmondotta, hogy a múltban az egészségügy fejlődését az uralkodó osztály érdekei szabták meg. Ezért a rák, minthogy nem fertőző és általában idősabb embereket érint, - nem volt "érdekes" az uralkodó osztály számára. Csak a felzabálás hozta meg annak a lehetőségét, hogy ez ellen a fontos népbetegség ellen teljes erővel felvegyük a harcot. Ebben is a Szovjetunió segítségére, tapasztalataira támaszkodunk: Szapozskov és Petrovszkij professzorok utmutatásai, tanácsai, szervezőmunkája alapján a rákellenes küzdelem legfejlettebb formáját tudjuk kiépíteni.

Ezután P. I. Szapozskov professzor ismertette a rákellenes küzdelem szervezetét a Szovjetunióban. Kiemelte, hogy Novinszkij orosz orvos már 1877-ben végzett dagant-átültetést, tizennégy évvel a nyugati tudósok előtt. A Szovjethatalom már 1918-ban, a polgárháború hevében, a járványok elleni harc közepette megszervezte a leningrádi nagy Röntgen-Radiológiai Intézetet. Szapozskov részletesen ismertette azt a hatalmas hálózatot, amelynek feladata a rákellenes küzdelem minden formája a szűrővizsgálatoktól a tudományos kutatásig.

Vikol János népjóléti államtit "A dagantok elleni küzdelem szervezeti kérdései Magyarországon" címmel tartott előadást. Elmondotta, hogy a rákellenes küzdelem vonalán döntő jelentőségű kezdeményezés volt, amikor fél évvel ezelőtt Ratkó Anna népjóléti miniszter utasítást adott a rákellenes küzdelem szervezeti és szakmai munkájának megjavítására. Ennek eredményeképpen a Népjóléti Minisztérium keretében bizottság alakult, amely legsürgősebb feladatának a kórák biztosítását, az onkológiai tanfolyamok megindítását tekintette. Előadásában foglalkozott a felmerült feladatokkal, a kutató és gyógyító intézetek kiépítésével, a megelőzés, a statisztika kérdéseivel. - A rákellenes küzdelem szervezeti kiépítése öt-éves tervünk egészségpolitikai feladatai közé tartozik és az MDP Rákosi Mátyás irányításával végre is fogja hajtani - fejezte be előadást Vikol János. /MTI/ - - - -

M T I B E L F Ő L D I H I R E K

B 19. kiadás 1950. november 28.

12 óra 40 perc

Időjárásjelentés

& Mk/Mk Ie A Meteorológiai Intézet jelenti november 28.-án,
kedden délben 12 órakor:

Felhős, ködös idő.

Közép-Európában átmenetileg még tart a lezálló légáramlás és vele a csendes időjárás, de középpontja fokozatosan délkelet felé tolódik el, mert az Atlanti-óceánról lövőtörő tengeri légviharok egyre mélyebben hatolnak be a szárazföldre. Közép-Európán a napokban átvonult enyhe légtömegek hatására a Szovjetunió középső vidékein sokfelé havazik. Hazánkban hófőn már csak kisebb felhőátvonulások voltak esapadók nélkül. A hőmérséklet országsszerte 5-8 fokig emelkedett és ma hajnalra mindenütt fagypont alá süllyedt. Sopronban és Szontgotthárdon minusz 4 fokot mértek.

Budapestén hófőn a hőmérséklet napi középértéke 0.9 fokkal, a légnyomás napi középértéke 7.2 mm-rel magasabb volt, mint a sok évi átlag.

Budapestén kedden 12 órakor a hőmérséklet 4 fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 773 mm, mérsékleten süllyedő irányzatú.

Várható időjárás szorda estig: Mérsékelt déli, délnyugati szél, Növekvő felhőzet, szordán az északnyugati megyékben kisebb eső lehet. Többfelé köd. Éjszakai fagy, főleg keleten. A nappali hőmérséklet 5 fok körül. /MTI/

A nagyvásártolopi és piaci árakban

& Mk/Mk Ie

árváltozás nincs. /MTI/

✓

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 20. kiadás

1950. november 28.

13 óra 30 perc

Vízállásjelentés

Akk/Mk Io Az Országos Vízjelző Szolgálat jelenti november 28.-án, kedden délután:

A Duna Komárom és Paks között apad, máshol árad. Budapestig alacsony, lejjebb közepes vízállású. A Duna vizének hőmérséklete Komáromnál 5, Budapestnél 5, Mohácsnál 5,6 fok. A mai duna vízállások: Scharding 256 cm 19 %, Aschach 250 cm 33 %, Linz 290 cm 33 %, Strudon 374 cm 30 %, Kroms 320 cm 29 %, Pécs 306 cm 35 %, Pozsony 377 cm 37 %, Oroszvár 345 cm 41 %, Dunaromota 398 cm 47 %, Gönyű 284 cm 39 %, Komárom 314 cm 40 %, Esztergom 294 cm 40 %, Budapest 373 cm 40 %, Dunapontola 316 cm 43 %, Dunaföldvár 261 cm 41 %, Paks 352 cm 40 %, Baja 456 cm 43 %, Mohács 492 cm 45 %, Bozdán 327 cm 45 %, Apatin 390 cm 47 %, Gombos 366 cm 46 %, Ujvidék 322 cm 48 %, Zimony 310 cm 53 %.

A Rába Szentgotthárdnál 32 cm 27 %, Győrnél 276 cm 35 %, A Dráva Zákányánál 149 cm 39 %, Barcsnál 211 cm 42 %, Drávaszabolcsnál 250 cm 49%.

A Tisza Máramarosszigetig és Huszt-Tiszabecs között apad, máshol árad. Vásárosnamény Tiszafüred közt közepes, máshutt alacsony vízállású. A Tisza vizének hőmérséklete Tiszabecsnél 5, Tokajnál 3, Szolnoknál 5,1, Szegednél 5,5 fok. A mai tiszai vízállások: Tiszabecs 103 cm 35 %, Vásárosnamény 350 cm 55 %, Tokaj 350 cm 51 %, Tiszafüred 212 cm 41 %, Szolnok 202 cm 39 %, Csongrád 128 cm 38 %, Szeged 157 cm 35 %, Títol 312 cm 49 %.

A Szamos Csongornál 104 cm 25 %, A Bodrog Sárospataknál 238 cm 37 %, A Sajó Sajópüspökinél 128 cm Felsőzsolcánál 169 cm 31 %, A Hernád Hidasnémetinél 5 cm 10%. A Berettyó Berettyóújfalunál mínusz 131 cm 3 %. A Körösök Körösszakálnál 50 cm 25 %. Bolónyosnál 10 cm 24 %. Bókásnál 268 cm 39 %. Gyománál 52 cm 19 %.

A Maros Makónál 17 cm 13 %.

A Balaton Siófoknál 62 cm 42 %. Víz hőfok: 5 fok.

A Velencei-tó Agárdnál 81 cm.

Várható vízállás holnap Budapestnél: 270 cm.

/MTI/

L

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 21. kiadás

1950. november 28.

13 óra 50 perc

Sárospatakon tudományos könyvtárat rendeznek be a Vármuzeumban

Vid HA Jné/Mk Ie Tí

A sárospataki Vármuzeumban régi tudományos könyvekből álló gyűjteményt állítanak össze. A könyvtár egy részének anyagát a boldogkőváraljai volt Zichy-kastély könyvgyűjteménye képezi, amely a XVI., XVII., XVIII. századból fennmaradt, igen értékes könyvekből áll.

A régi, XVII. századból való könyvek között több pergament-kötésű van. A múzeum vezetője felfedezte, hogy a pergament-kötéseken kézzel írott feliratok vannak, vagyis a könyvkötésére használt pergament régi könyvek lapjait képezte. Az értékes leletek restaurálásához szakemberek munkájára van szükség.

A könyvtár nemrégiben több mint 6000 kötet, többszázéves, igen értékes könyvet kapott Sátoraljaujhelyről, amelyeket most tanulmányoznak át.

A Vármúzeum régi könyveit külön teremben, korhű környezetben fogják az érdeklődő dolgozóknak bemutatni. /MTI/

A meteorológia is hozzájárul az építkezés és a közlekedés tervszerűvé tételéhez

i PG/HK/Mk Mi Ie T:í

A várható időjárás ismerete a gazdasági élet minden óga számára igen fontos.

Az építkezések ütemtervének elkészítésénél tervszerűen gazdálkodó népi demokráciánkban ma már a legtöbb esetben kikérlik a Meteorológiai Intézet véleményét. De ma már az építkezéseket is úgy tervezik, hogy az épületek és gyárak elhelyezésénél tekintetbe veszik az uralkodó állandó széljárást, nehogy a szél a gyárak kormát és szemetét a lakótelepekre hordja. Ott

A szállítás és közlekedés zavartalan lebonyolításánál döntő fontosságú az időjárás ismerete. A várható időjárás figyelembevételével döntenek el, hogy például megkezdhetik-e már a cukorrépa beszállítását a gyárba, nem akadályozza-e meg az eső a szekerek zavartalan közlekedését, vagy: lehet-e már burgonyát szállítani, nem várható-e fagy, stb. A légi közlekedés biztonsága szempontjából a várható időjárás és a légkörben uralkodó állapotok ismerete alapvető fontosságú. Egyetlen repülőgép sem indulhat el időprognózis nélkül.

Nagy megtakarítást jelent az, hogy a hajózást - az időprognózis ismeretében - csak közvetlenül a fagy beállta előtt kell leállítani és nem - mint régebben történt - esetleg napokkal, vagy hetekkel a befagyás bekövetkezése előtt. /folyt.köv./

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 22. kiadás

1950. november 28.

13 óra 50 perc

/A meteorológia ....folyt./ i PG/HK/Mk Mi Ie

A közlekedési vállalatnak /villamos/ sem kell feleslegesen többször hóeltakarító munkást készenlétben tartani, csak akkor állítja be a munkásokat, amikor a Meteorológiai Intézet hóveszélyt jelez és így jelentős összegeket takarít meg.

A hétfői villamos- és autóbusszközlekedés lebonyolításához nagy segítséget nyújt a várható idő ismerete, mert aszerint állítják be a kocsiparkot, hogy az időjárás miatt hol várható a legtöbb utas, például nyáron, jó idő esetén a strandokhoz, vagy télen, ha hó várható, a budai hegyekbe vezető utvonalakon.
/MTI/

Dolgozó Parasztságunk, falusi nevelőink is felveszik a harcot tanulóifjúságunk lemorzsolódása ellen - Borbás Lajos, a DEFO SZ főtitkára és Bankó Péter szolnokmegyei nevelő nyilatkozatai

T: i Sr/HK/Mk FT Ie

A munkásszülők mellett a dolgozó parasztszülők is egyre inkább felismerik, hogy legnagyobb kincsünknek, gyermekeinknek boldogabb jövőjét építik, ha fokozzák a lemorzsolódás ellen indított harcot. Az ebben a harcban dolgozó parasztságunkra váró feladatokról Borbás Lajos, a Dolgozó Parasztok és Földmunkások Országos Szövetségének főtitkára ezeket mondotta:

- Pártunk és kormányzatunk biztosítja a munkás- és parasztyermekek százezrei számára a tanulási lehetőséget. Mégis jelentős még azoknak a falusi és tanyai gyermekeknek a száma, akiknek szülei nem gondoskodnak arról, hogy beírassák őket az iskolába. Akadnak olyan parasztszülők, akik 10-12 éves koru gyermekeiket elvonják az iskolától, megfosztják őket attól a lehetőségtől, hogy mire felnőnek, tanult, művelt emberekké váljanak.

- Minden munkás- és parasztszülőnek támogatni kell az általános iskolákban és a felső iskolákban nevelőink munkáját. Részt kell venniük abban a harcban, amelyet a lemorzsolódás ellen, az iskolai fegyelem megszilárdításáért folytatunk. A DEFO SZ Országos Központja éppen ezért felhívja az összes szervezetünk vezetőségét és tagságát, hogy tudatosítsák a dolgozó parasztság között a gyermekek iskoláztatásának nagy jelentőségét.

/folyt.köv./

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 23.
.. kiadás

1950. november 28.

13 óra 50 perc

/Dolgozó parasztságunk, falusi nevelőink,.....folyt./ i Sr/HK/Mk FT I

Benkő Péter szolnokmegyei nevelő a következőkben látja a lemorzsolódás elleni küzdelem feladatát:

- Az ellenség minden törekvése arra irányul, hogy fenn-tartsák a dolgozóknak a régi helytelen gondolkodási módot: "minek járjon a gyermek több osztályt, mint az apja?" Mások meg azt mondják: "A nagyapám sem tudott írni, olvasni, mégis megélt!"

- Fel kell venni a harcot ez ellen a káros nézet ellen. A nevelők és a szülők nyújtsanak segítséget egymásnak. Közöljék a szülők, hogy mi az oka a gyermekek iskolai mulasztásának. Mi, pedagógusok rendszeres családlátogatással igyekszünk elérni azt, hogy az előadásokat a tanulók hiánytalanul látogathassák. Igyekszünk minden oldalról megvilágítani a továbbtanulás jelentőségét.
/MTI/

Folyik az erdőgazdaságokban a szakszervezeti bizottságok megválasztása

T: i DEFOSZ PG/Mt/Mk Kő Mi Ie

Országszerte folyik az erdőgazdaságokban a szakszervezeti bizottságok megválasztása. Tolna-megyében eddig 19 helyen tartották meg a választásokat, amelyeken a dolgozók többsége résztvett. A megválasztottak között sok nő is van.

A választás előtt 8-9 nappal ismertették a jelöltek névsorát. Egyes helyeken kisgyűléseken vitatták meg a jelöléseket. Csákványdoroszlón /Vas-megye/ az értekezleten felszólaló dolgozók hangsúlyozták: a jó szakszervezeti bizottság szorosabb kapcsolatot teremtsen a Párt és a pártönkivüldolgozók, valamint az üzemegységek vezetői között. Valamennyien helyeselték az új munkamódszereket. Megállapították, hogy nincs olyan dolgozó, aki ezek alkalmazásával napi 20 forintnál kevesebbet keresne.

Veszprém-megyében a DEFOSZ megyei bizottságának jó munkája következtében az utóbbi időben naponta 20-30-an jelentkeznek erdőmunkára. Ezeknek a dolgozóknak szakmai képzése, nevelése szintén az új szakszervezeti bizottságok feladata lesz. /MTI/

Helyreigazítás

PG/Szl/Mk Ie Mai B 8.kiadásunk második közleményének címe helyesen így hangzik: "Holdanként 304 mézsa cukorrépat termeltek a Hatvani Cukorgyár kísérleti telepén".

5

M T I B E L F Ő L D I H I R E K

B 24. kiadás

1950. november 28.

13 óra 55 perc

Lengyel író magyarországi benyomásairól és a mai lengyel irodalomról

T: i HA/Dr/Mk FT Ia

A magyar-lengyel kulturális egyezmény keretében, a Kulturkapcsolatok Intézete meghívására két héten át Budapesten tartózkodott Andrzej Wydrzynsky lengyel író, akinek darabjait nagy sikerrel játsszák a lengyel színházak. Így számol be magyarországi tapasztalatairól:

- Igen tanulmányos volt szándéka ez a látogatás - mondja. - Alkalmam volt a magyar irodalom, a színházi élet vezetőivel beszélni, tapasztalatainkat kicserélni. Örömmel tapasztaltam, hogy Lengyelországhoz hasonlóan Magyarországon is sok fiatal tehetség tűnt fel, mind az irodalom, mind a színház és opera területén. Nagy élvezettel néztem végig a magyar színházak, az Opera magas színvonalú előadásait, amelyekből szintén sok tapasztalatot szűrtem le további munkám számára. Így értékes kezdeményezésnek tartom az "Arany csillag" című honvéd-operett bemutatását, mely komoly nevelőhatású darab.

Ezután a lengyel irodalomról beszélt.

- A lengyel irodalom, a magyarhoz hasonlóan, erőteljesen fejlődik - mondotta, - A különböző irodalmi pályázatok, -ilyent irtak ki például a bányászok részére - sok új tehetséget hoznak felszínre. Népi demokratikus kormányzatunk ösztöndíjakkal, alkotói díjakkal létesítésével, tanulmányutakkal támogatja íróink munkáját. Legjobbaink a magyar Kossuth-díjhoz hasonló Állami Díjban részesülnek.

- Irodalmunk népszerűsége elterjedtségében is megmutatkozik. A háború előtt ötezer példányban jelent meg egy-egy haladó regény. Ma az átlagos példányszám százezer. A verseskötetek is néhány száz helyett sokezer példányban jutnak el a dolgozók legszélesebb tömegeihez.

- Szeretném még elmondani - mondotta befejezésül - hogy nagy költőjünkön, Petőfin kívül, az új magyar irodalom számos képviselőjét is jól ismerik Lengyelországban. Nagysikerű műor-számok a lengyel színházaknak Földes Mihály, Gergely Sándor, Háy Gyula, Mándi Éva darabjai és több magyar író műve is megjelent már lengyel nyelven. /MTI/

M T I B E L F Ő L D I H I R E K

B 2 kiadás

1950. november 28.

13 óra 55 perc

Főtlt

N1/Mt/Mk Ie

Mai B 14. kiadásunk /A Magyar Tudományos Akadémia Ünnepi Hetének..../ utolsó bekezdése el a következő pótltást adjuk:
Németh Gyula előadása után Kiszjeljov Sztálin-díjas szovjet régész, akadémikus emelkedett szőlőszára. Tolmácsolta Vavilovnak, a Szovjetunió Tudományos Akadémiája elnökének üdvözlését a Magyar Tudományos Akadémia I. és II. osztályának, majd a szovjet és a magyar nép, a szovjet és a magyar tudósok baráti együttműködése jegyében nagyértékű könyvajándékot - 50 könyvet - adott át a magyar akadémikusoknak. A könyvajándék a szovjet történettudomány, régészet és néprajz legjelentősebb műveit tartalmazza.

Fogarasi Béla, az Akadémia II. osztályának elnöke hál és köszönetet mondott tudósaink nevében a Szovjet Tudományos Akadémia nagylelkű ajándékáért. Azt a reményét fejezte ki, hogy a Magyar Tudományos Akadémia jövő munkájával méltó lesz erre a kitüntető figyelemre. /MTI/

A Magyar Tudományos Akadémia

N1/Mt/Mk Ie

I.-II. osztályának kedden délután 3 órakor kezdődő ülésén felszólal Kiszjeljov, Sztálin-díjas akadémikus, Kue Mo-Zso, a Kínai Népköztársaság miniszterelnök-helyettese, a Kínai Tudományos Akadémia elnöke és P.D. Krajevskij, az egyetemi Orosz Intézet igazgatója is. Az előadás színhelye az Eötvös Loránd Tudományegyetem aulája. /MTI/

Ujabb árurejtegető kulókokat lepleztek le

i Vid Mi/Hi/Mk Mi Ie

Az elmúlt napokban Bács-Kiskun-megyében ujabb feketézőket, árurejtegetőket lepleztek le. Szerényi Henrikné soltvadkerti lakos darálómalmában a malomellenőrök négy zsákban 160 kiló buza és rozsörlemény keveréket találtak. A vizsgálatot végző ellenőröket a darálótulajdonos 400 forinttal akarta megvesztegetni.

/folyt.köv./

L

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 26. kiadás 1950. november 28. 14 óra — perc

/Ujabb árurejtegető....folyt./ i Vid MI/HI/Mk MI Ie

Sulyok Józsefné dunapataji lakost a rendőrség tetten érte, amikor engedély nélkül levágott két darab sertést. Az asszony hosszabb idő óta foglalkozik azzal, hogy a feketén levágott sertések húst kisebb csomagokban Budapestre küldi. Megállapították, hogy Sulyokné az elmúlt napokban öt darab sertést vágott le.

Szurok Miklós bátyai lakos három mézsa házilag őrölt paprikát hozott forgalomba 30-50 forintos árral. A dolgozók óbersége leleplezte. A hővizelés során megtalálták a paprikadaráló készüléket is.

Özv. Velez Mihályné csengődi kulák négy, Jónás Mihály pedig öt mézsa cukorrépat rejtett el. Kulap os Mihály csengődi kuláknál szintén találtak 8 mézsa elrejtett cukorrépat.

Kunszentmiklóson két kulák szabotálta a cukorrépa átadását. Szőke István 90 holdas és Farkas László 25 holdas kulákok 3-5 mézsa cukorrépat rejtettek el. Az eljárás megindult ellenük.

/MTI/

Békés-megye valamennyi állami gazdasága befejezte az őszi munkát

i Vid VE/Szl/Mk MI Ie B é k ó s o s a b a, november 28.

Békés-megye állami gazdaságai befejezték az őszi munkákat a különböző munkák során sok esetben kiváló eredmények születtek. A dombogyházi állami gazdaság "Bóke"-brigádja a gyapot szedésében tünt ki 180 százalékos teljesítésével, ami nagyrésztben Varga Mihály brigádvezető jó szervező munkájának volt köszönhető.

Kétegyháza a Petőfi-brigád 375 százalékos munkateljesítményét hirdeti a versenytábla, amit a brigád tagjai a műtrégya kiszórásában értek el.

A dugványrépa felszedésében jó munkaszervezéssel, a munka észszerűsítésével 400 százalékos teljesítést értek el az állami gazdaságban Krucsó Dániel munkacsoportjának tagjai.

Az állami gazdaságok ezeket a jó eredményeket úgy érték el, hogy a hetenként megtartott üzemi értekezleteken átadták egymásnak munkamódszereiket, s közösen beszélték meg a hibák kiküszöbölési módjait is. /MTI/

✓

MTI BELFÖLDI HIRDEK

B 27. kiadás

1950. november 28.

14 óra — perc

A közgyűlések hozzájárulnak a földművesszövetkezeti mozgalom megerősödéséhez

i Vid Vi/Hi/Mk Mi Ks

A földművesszövetkezetekben a most megtartott közgyűlések bizonyítják, mennyire megnőtt a dolgozó parasztság érdeklődése a földművesszövetkezeti mozgalom iránt.

Dombrádon, ahol a szövetkezetnek 1212 tagja van, a megtartott közgyűlésen 1500-an jelentek meg. A közgyűlést összekötötték a békéért vívott harcral, Gere József békekongresszusi küldött tartott a Békekongresszusról beszámolót. A közgyűlés után 14 tag fizette be az 50 forint üzletrész névértékét.

Fehérgyarmaton az iskolás tanulók a közgyűlés jelentőségéről irtak dolgozatot, amit szüleikkel is ismertettek. Ez is hozzájárult, hogy a szövetkezet tagjain kívül 75 dolgozó paraszt jelent meg a közgyűlésen, amit az uttorok kulturműsorral színesítettek.

Érpatakon Márton András kezdeményezésére a közgyűlésen minden tag befizette az üzletrész névértékét.

Balkányon Szász Pál vállalta, hogy a szövetkezeti közgyűlés napjára jó felvilágosító munkával 50 holdra köttet szerződést. Ezt a vállalat 10 holddal telteljesítette. MTI/

A kommunista traktorosok kezdeményezésére minden műszakban három és fél hold földet szántanak fel a letenyei gépállomás dolgozói

i Vid Sj/Ti/Mk Mi Ks

Zalaegerszeg, november 28.

A letenyei gépállomás traktorosai a kommunista dolgozók kezdeményezésére elhatározták, hogy minden műszakban legalább 3 és fél hold földön elvégzik a mélyszántást és kiváló minőségű munkát végeznek. Ezzel elérik, hogy a napi két műszakban egy-egy erőgéppel hét hold földet művelnek meg. A kommunista traktorosok nemcsak gépállomásukon indították meg ezt a mozgalmat, hanem felhívással fordultak Zala-megye traktorosaihoz és osztrákokhoz is, szőlítették fel őket. /MTI/

S

MTI BELFÖLDI HIREK

28.

B kiadás

1950. november 28.

14 óra — perc

Szabolcs-Szatmár-megye termelési szerződéskötésében a fehér-gyarmati járás vezet 87.5 százalékos eredményével

i Vid VE/Szl/Mk Ml Ks Ny i r e g y h á z a , november 28.
Szabolcs-Szatmár-megyében a termelési szerződések kötésében 87.5 százalékos teljesítésével eddig a fehérgyarmati járás az első. A második 87 százalékkal a csengeri járás.

A községek versenyében a legjobb eredményt a múlt héten Laskod, Vámosoroszi, és Mánd községek érték el. Ezeken a helyeken a dolgozó parasztok a jó felvilágosító munka nyomán idejében értesültek a szerződéskötés feltételeiről. /MTI/

Huszonkét és fél százalékról hatvanegy százalékra emelkedett a versenyzők száma a Veszprémi Takarégyárban

Vid Knó/Mk Ks

A Veszprémi Takarégyárban augusztusban az egyéni versenyzők száma 22.5 százalék volt. Ez a szám novemberre hatvanegy százalékra emelkedett. /MTI/

Egyre nagyobb tömegek kapcsolódnak be a falun. is az MSZT-szervezetek munkájába

i Di/Dr/Mk FT Ia

A Magyar Dolgozók Pártja útmutatása és segítsége nyomán a magyar-szovjet barátság tömegszervezete, a Magyar-Szovjet Társaság egyre nagyobb tömegeket ötfogó szervezetté válik. Egyre nagyobb tömegek értik meg a Társaság ismeretterjesztő munkájának jelentőségét. Az MSZT szervezetei most úgy készülnek az I. kongresszusra, a Magyar-Szovjet Társaság nagy seregszámára, hogy még jobban fokozzák a dolgozók tiz- és százazreinek érdeklődését munkájuk iránt.

Különösen fellendülőben van a falu népe, a dolgozó parasztság körében végzett felvilágosító munka, amely eleősorban a Szovjetunió és a szovjet népek életének megismertetésére irányul. Az MSZT "Ismerd meg a Szovjetuniót" című előadásorozatának anyagát a központ a megyei titkárságokon keresztül valamennyi falusi szervezethez eljuttatja. A "Mit köszönhet a magyar nép a Szovjetuniónak" című kiállítás kép- és feliratanyagát egyszerre kötszáz falusi MSZT szervezet kapja meg. Falun is tömegmozgalom-mű szervezik az orosz nyelv tanulását, hogy minél nagyobb tömegek beszéljék Lenin és Sztálin, Puskin és Solohov nyelvét. /folyt.köv./

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 29. kiadás

1950. november 28.

14 óra 5 perc

/Egyre nagyobb tömegek....folyt./ i Di/Dr/Mk FT Ia

A falusi MSzT-szervezetek előadásait, kulturális megnyilvánulásait, az orosz nyelvoktatást és a kiállítások látogatását úgy szervezik meg, hogy hatásuk tulerjedjen a tagságon és közvetlenül érintse a szervezeten kívül lévő dolgozókat is.

Az MSzT erősödő falusi munkájának eredményei az I. Kongresszust előkészítő küldöttválasztó taggyűléseken mutatkoztak meg. A taggyűlések iránt mutatkozó érdeklődés oly nagy, hogy olyan dolgozó parasztok, akik eddig még semmiféle társadalmi munkában nem vettek részt, tömegesen jelennek meg. A szabolas megyei Ibrány községben például 170 szervezeten kívüli dolgozó paraszt jelent meg a taggyűlésen. A vendégek egyrésze mindjárt a helyszínen elhatározta, hogy belép az MSzT-be.

A kongresszusi előkészítőmunka jelentős eredménye, hogy egyre több parasztasszony vállal részt az MSzT feladataiból. Bogdy Jánosné barcsi dolgozó parasztasszony például, aki eddig még csak nem is látogatta a szervezetet, most versenyben vállalta tiz dolgozó parasztasszony beszervezését. Sorosinszki Józsefné, a buji MSzT aktivistája a következő szavakban fejezte ki a Magyar-Szovjet Társaság megerősítéséért rohamra induló dolgozók gondolatait: Dolgozom, szervezem az új tagokat, mert tudom, hogy minden egyes új tag beszerzése a békéért harcolók hatalmas táborát erősíti. /MTI/

Csütörtökön mutatják be az "Erdei történet" című szovjet színes filmet

i Ho/Dr/Mk MOKÉP FT Ks

Az "Erdei történet" című magyarul beszélő szovjet népszerű természettudományos színes film, az V. Nemzetközi Filmfesztiválon a "Legjobb népszerű tudományos film" címet kapta. A film két operatőrje, Utocsin és Jeruskina ezért a munkájáért Sztálin-díjat kapott. A filmet, amely a hódok életével foglalkozik, Budapesten és vidéken egyidőben mutatják be. Budapesten csütörtökön, november 30.-án a Vörös Csillag, a Corvin, a Munkás filmszínházakban, vidéken pedig 30.-án a makói Park moziban, december 1.-től Nagykőrösön, 2.-től Doszka községben kerül a közönség elé. Az "Erdei történet" mellett mindenütt vetítik az "Artyek" című színes szovjet filmet is, amely a szovjet uttorók boldog táborozásáról számol be a Krim-félszigeti uttoró-táborban. /MTI/

MTI BELFÖLDI HIREK

B 30. kiadás 1950. november 28. 14 óra 35 perc

Több mint egy millióan tekintették meg a "Berlin eleste" című szovjet színes filmet

i Ho/Pr/Mk MOKÉP FT Ks

Fővárosi és vidéki filmszínházaink több mint másfél hónapja juttassák a magyar dolgozók körében osztatlan sikert aratott hatalmas szovjet színes filmalkotást, a "Berlin elestét". Vannak, akik többször is megnézik a filmet. Erről a nagy érdeklődésről tanuskodnak a számadatok is.

A fővárosban november 24.-ig közel 500-ezren, vidéken pedig november 19.-ig 650 ezren tekintették meg a filmet. Nem szerepelnek ebben a statisztikában a falusi keskeny-mozik adatai. Itt mintegy 75-80 ezren nézték meg a szovjet filmművészet e kiemelkedő alkotását. /MTI/

A Rádió alapfoku politikai iskoláinak programja

k Rá § Mk FT Ia

Alapfoku politikai iskola. Üzemi.
csütörtökön, november 30.-án "Az ember származása, II.rész".

Alapfoku politikai iskola. Területi és falusi.
pénteken, december 1.-én. "Az ember származása, I.rész". /MTI/

Felemelték a rostlen és rostkender 1951 évi szerződéses termelői árát

k Növ.term. E VE/Ti/Mk FM Mi Ks

A dolgozó parasztok a szerződéskötés révén újabb előnyökben részesülnek. Az 1951 évi szerződéses rostlen és rostkender-szerződéses árát felemelték, ezenkívül jelentős többtermelési jutalmat is kapnak a jó terméseredményt elérő dolgozó parasztok.

A rostlen felemelt ára elsőosztályú minőségűnél az idei mázsánkénti 66 forinttal szemben a jövő gazdasági évben 82, a másodosztályú 58.50 forint helyett 73, míg a harmadosztályú rostlen mázsája után 61.50 forintot kap a termelő az idei 49.50 forint helyett. A negyedosztályú termés mázsájáért 37 forint helyett 38.50 forintot fizetnek.

A rostkendernél is jelentős áremelést biztosít a szerződéskötő dolgozó parasztok számára. Az elsőosztályú rostkender mázsája után az idei 36 forint helyett a jövő gazdasági évben 40 forintot, a másodosztályú mázsája után 27 forint helyett 30 forintot, a harmadosztályú rostkender után pedig 17 forint helyett 19 forintot kap a termelő. /folyt.köv./

MTI BELFÖLDI HIREK

B 31. kiadás

1950. november 28.

14 óra 55 perc

/Felemelték a rostlen és ...folyt./ k VE/Ti/Mk FM M₁ Ks

Azok a dolgozó parasztek, akik rostlenből 14 mázsán felüli átlagtermést érnek el, a következő többtermelési jutalmat kapják:

14-től 16 mázsáig I.o. 6 Ft, II.o. 4 Ft, III.o. 3 Ft

14-től 18 mázsáig I.o. 10 Ft, II.o. 6 Ft, III.o. 4 Ft,

14-től 20 mázsáig I.o. 14 Ft, II.o. 8 Ft,

20 mázsán felül I.o. 20 Ft, II.o. 10 Ft.

A rostkendernél a szerződő dolgozó parasztek 26 mázsás átlagtermésig a felemelt árat kapják, ezenfelüli többtermés után azonban szintén jutalomban részesülnek. 26-tól 30 mázsáig a I. osztályu rostkender mázsája után 3.- Ft, a II. osztályu után pedig 2 forintot kapnak. A 30 mázsán felüli termés után már csak az I. osztályu részesül jutalomban. Így 36 mázsáig 6, 42 mázsáig 9 forint, 42 mázsán felül pedig mázsánkénti 12 forint jutalom jár. /MTI/

Baranya-megyében megélénkült a terménybegyűjtés üteme

8 Vid K₆/G₆/Mk M₁ Ks

Baranya-megyében az elmúlt héten észrevehetően fokozódott a terménybegyűjtés üteme. Hétfőtől-szombatig több mint 60 vagon termény gyűlt be.

A begyűjtés fokozódása elsősorban annak köszönhető, hogy a Párt népnevelői - legtöbbször helyen a tömegszervezetek aktívival karöltve - meggyeszerre élénk felvilágosító munkát tettek ki. Különösen jó eredményeket hozott ez a felvilágosító munka a sellyei járásban, ahol a pedagógusok is bekapcsolódtak a felvilágosításba. Így többek között dolgozatokat írtak a tanulókkal a begyűjtés fontosságáról és a begyűjtés kérdéséről mindenütt összekapcsolták a béke megvédésével. Magában a sellyei járásban 30 vagon terményt gyűjtöttek be az elmúlt héten.

A tömegszervezetek közül elsősorban a DISZ kapcsolódott be tevékenyen a felvilágosító munkába. Jó munkát végeztek helyenkint az MNDSZ és a DEFOZS szervezetei is, de nem mindenütt vették ki részüket megfelelően a munkából. Jó példával jártak elől sok helyütt a helyi tanácsok tagjai. Így Dóra László felsőegerszegi tanácselnök versenyre hívta ki a sádsi járás valamennyi községének tanácselnökét a begyűjtés eredményes befejezésére.

A burgonya-begyűjtés teljesítésében Baranya-megye a múlt héten elérte a száz százalékot. A komlói járás már a 120 százalékot is meghaladta, a pécsvárad, sádsi, sellyei, siklósi és szigetvári járás pedig száz százaléknál tart. Legjobban lemaradt a pécsi járás.

/folyt.köv./

0. 14. 42

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 32. kiadás

1950. november 28.

14 óra 55 perc

/Baranya-megyében.... folyt./ ö Vid Kö/Gné/Mk Ml Ks

Kukorica- és szőlőstakarmány -beadásban még nagy a lemaradás a megyében. Különösen a mohácsi járás messze elmaradt a sellyei járás begyűjtési eredménye mögött.

Hajdu-Bihar-megyében nagy lemaradás van mind a kukorica-, mind a burgonyabeadás területén. Valamivel javult a helyzet Gáborján község felhívása óta. A község dolgozó parasztsága néhány nappal ezelőtt felhívással fordult a megye községeihez, hogy december 1.-re teljesítsék a begyűjtést. A felhíváshoz eddig 52 község csatlakozott. Azokat a községeket, amelyek példamutatóan élénjártak a begyűjtésben, a megyei tanács kitüntetésre terjesztette fel. Ezek között van a tengeribegyűjtésben jó eredményt elért Dancsháza, Vekerd, Püspökladány, Tetétlen, Sárrétudvar, Ártánd, Bojt, Ujlóta és Vértess, valamint a szőlőstakarmány beadásában élénjáró Debrecen, Tiszacsécsge, Balmazújváros, Biharnagybajom és Kaba.

Borsod-megyében a ricsei járás dolgozó parasztsága versenyre hívta ki a megye járásait a burgonyabeadás mielőbbi teljesítésére. A verseny máris több jó eredményt hozott. Pácin községben özv. Szabó /.../ dolgozó parasztszszony 479, Oneffel Ferenc dolgozó paraszt 224 százalékkal teljesítette burgonyabeadási előirányzatát. Jó példával jártak elől Róvleányváron Fodor László 166, Kocsány Péter 313, Mészáros István 167 és Iski Ferenc 367 százalékos teljesítéssel. /J ózsofnó

Erősen lemaradt mind a kukorica-, mind a burgonyabe-gyűjtésben Szabolcs-Szatmár-megye. Burgonyabegyűjtésben a legjobb kisvárdai járás is november 25.-én is még alig 60 százalékkal tart, a vásárosnaményi járás pedig egészen lemaradt. Kukorica-begyűjtésben a csengeri járás mindössze 53.1 százalékkal vezet. Pedig hogy az előirányzat teljesen reális volt, azt mutatják az élénjáró községek. Így burgonyabeadásban B.vételi jegyre Kocsord 202, Vásárosnamény 138, C.jegyre Garbold 298, Zajta 292 és Hodász 187 százalékra teljesítették az előirányzatot. Pusztadobos községben egy nap alatt 76 mázsa burgonyabegyűjtésbe. A dolgozó parasz-tok közül élénjárnak Bajnai Zsigmond 9 holdas porcsalmi dolgozó paraszt 801, Végh István 6 holdas gyürei dolgozó paraszt 690, és Halász Ferenc 6 holdas kemecsei dolgozó paraszt 427 százalékos teljesítéssel. Tiszakanyáron Hajnal Bertalanné 5.49 mázsa burgonya helyett 35.29 mázsát adott be.

Fejér-megyében megélenkült a begyűjtési verseny. Az adonyi járás elfogadta az enyingi járás terménybegyűjtési verseny-felhívását. A versenyfelhíváshoz sorra csatlakoztak a többi járások is és párosversenyre léptek egymással. /MTI/

S: 15.52

Ö: 16.05

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 38. kiadás

1950. november 28.

16 óra 20 perc

A csongrádmegyei népboltok

Via Szé/1i/Mk Ie NL T:Á

forgalma a harmadik negyedévben a múlt év harmadik negyed évéhez viszonyítva kétszeresére emelkedett. Az elmúlt hetekben Makón sport- és játékeru, üveg és műszaki árut értékesítő szaküzlet és egy vasüzlet nyílt. Hódmezővásárhelyen, Makón és Szentesen új tejcsárákat létesítettek, amelyekben a tél folyamán meleg tejet, kávé vagy kakaót fogyaszthatnak majd a dolgozók. Hódmezővásárhelyen ezenkívül két új husszók, valamint sport- és játékeru szaküzlet is nyílt. /MTI/

" A koreai nép küzdelmét végül is győzelem koronázza " - Pak Don Aj asszony, a Koreai Demokratikus Nőszövetség elnöke nyilatkozata

i D/Szl/Hné KUM FT Bn

A Tudományos Akadémia Ünnepi Határo érkező koreai küldöttség vezetője, Pak Don Aj asszony, a Koreai Demokratikus Nőszövetség elnöke, a koreai Békatanács elnökhelyettese, a következő nyilatkozatot adta a Magyar Távírási Iroda munkatársának:

- A koreai nép hősiességgel küzd a vadállati kegyetlenkedéseket elkövető amerikai agresszorok ellen. Az amerikai banditák barbarizmusa minden képzeltet felülmul. Az ideiglenesen megszállt területeken halomra gyilkolják a hazafiakat, így ha valakiről megtudják, hogy a népi bizottságban dolgozott, egész családjával együtt kiirtják. Repülőgépeikről minden mozgó célpontra tüzelnek s teljesen közömbös számukra, hogy mi ez a cél: játszadozó iskolagyermek-e, mezőn dolgozó parasztok vagy pedig egy békésen haladó ökrösszeker az országuton.

- Az amerikai támadók sokszoros tulorojo és barbár kegyetlenkedése azonban nem törte meg a koreai nép ellenálló erejét, ellenkezőleg, még koményobb, még oltzántabb harcra ösztönzi. A koreai nép minden róto, - fiatalok és öregok, nők, munkások és parasztok egyaránt- hősi oltzántással vesznek részt a nép egységes küzdelmében. Az ifjuság fogvorról a közöbny harcra, a fiatalok az agresszió megindulásának első percétől kezdve óriási lelkesedéssel siottok a néphadsereg zászlai alá: a nők közül is sokan jelentkoztok arvonalszolgálatra, sebesültek, betegok ápolására. Mivel a férfilakosság nagy része a fronton harcra, hatalmas feladatok hárulnak a nőkre, akik odaadó lelkesedéssel végzik munkájukat a gyárakban, a szántóföldeken s a legkülönbözöb munkahelyeken.

/Folyt.köv./ Tj

S:

ö: 16.16

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 34. kiadás

1950 november 28

16 óra 30 perc

/" A koreai nép küzdelmét..." ....folyt/ i D/Szl/Hnó KUM FT Bn
kivül

E munkájukon /varrnak és mosnak a katonák számára, ők szervezik meg a ruhanemüknek a frontra való küldését. Az ellenség által ideiglenesen megszállt területeken harcoló hős partizánok soraiban is igen sok nő küzd.

- A koreai népet nehéz küzdelmében lelkesíti az a tudat, hogy barátai vannak szerte a világon. A Varsói Békevilág-kongresszus bebizonyította, hogy a világ dolgozói együttéreznek népükkel s a dolgozók szolidaritásának e megnyilvánulása újabb erőt kölcsönöz számunkra. Hogy milyen hatalmas erőforrást jelent számunkra a világ dolgozóinak szolidaritása, azt számtalan példa bizonyítja. Én csak arról akarok most beszélni, hogy milyen értékes az a segítség, amelyet a táborig kórházzal hozzánkérkezett magyar orvosok nyújtanak hős katonáink, népünk számára. Koreában sokat beszélnek ma a magyar táborig kórház dolgozóinak odaadó munkájáról s népünk nagy szeretettel veszi körül őket. Többször előfordult már, hogy amikor egy súlyos sebesüléstől felgyógyult katona a kórházat elhagyva meghatottan búcsuzott a magyar orvosoktól, könnyekkel szemében ezeket mondta: "Köszönöm, hogy visszaadtátok egészségemet, ígérem, hogy ezentúl még jobban fogok harcolni!"

- Népünk ellenálló erejét megsokszorozza az a segítség, amelyet nagy barátunk, a kínai nép önkéntesei jelentenek számunkra. Oriási jelentősége van annak a segítségnek erkölcsi szempontból is s az első eredményei máris megmutatkoznak. Népünk még nagyobb erővel, még hatalmasabb lelkesedéssel folytatja küzdelmét az imperialista agresszorok ellen, tudja, hogy igaz ügyért - szabadságáért, függetlenségéért - harcol s a küzdelmét végül is győzelem koronázza./MTI/

Szerkesztőségek figyelmébe!

nl Hnó Io Mai B 16. kiadásunk /A "Magyar Tudományos Akadémia... 2.folyt/ utolsó bekezdésének második és harmadik mondatát /A viljanszki rendszer... talajtani vizsgálata/ és a B 17. kiadás két első sorát /A határozat végül...alakítását javasolja/ kérjük mellőzni.

II

S:

Ö: 16. 26

MTI BELFÖLDI HIREK

B 35. kiadás

1950 november 28

16 óra 45 perc

Ifjúsunkás-brigád alakult a Magyar Pamutipar Erkel-utcai telepén a széntakarékossági verseny kiértékelésére

i SB/MI/Hné Knó Ie

A Magyar Pamutipar Erkel-utcai telepének dolgozói a minisztortanács és az MDP Központi Vezetőségének határozata nyomán nagy lendülettel fokozzák a szén megtakarításáért folytatott küzdelmüket.

A vállalat dolgozói többek között a gőz- és a villamosenergia gondosabb felhasználásával segítik elő a szénmegtakarítást. A villamosenergia-megtakarítást a feleslegesen használt villanyégők és motorok kikapcsolásával érik el a vállalat dolgozói. A takarékoság eredményeképpen, annak ellenére, hogy jóval korábban kell bekapcsolni a villanyvilágítást, mégis közel azonos mennyiségű áramot használ fel most a vállalat, mint augusztusban.

Az erőműtelep dolgozói jelentős eredményt értek el a jóminőségű szén, az ugynevezett alapszénmegtakarításban. A műszaki vezetők javaslatára megváltoztatták a tüzelőanyag koverési arányát, a magasabb kalóriaértékű szénhez több gyöngébb minőségű szén kevernek s így 10 százalékkal kevesebb jóminőségű alapszén használhatnak fel.

Az erőműtelepen a szén tökéletes elégsónok érdekében bevezették a tüzelés fokozott ellenőrzését. A fűtők állandóan szabályozzák a kazán láncrostélyának működését, a szénrétog magasságát és így nem marad elégtlen szén a salakban. Ennek a módszernek a bevezetése óta már három-négy százalékos szénmegtakarítást értek el.

A napokban háromtagu ifibrigád alakult, amely felajánlotta, hogy rendszeresen értékelje majd a szénmegtakarítás eredményeit. /MTI/ - [az üzomben,

K

- - - -

MTI BELFÖLDI HIREK

B 36. kiadás

1950. november 28.

16 óra 55 perc

A Magyar Tudományos Akadémia

MTA § Ni. FE

Kémiai csoportjának hétfői előadásait Schulek Elemér professzor, a Kémiai Csoport elnöke nyitotta meg. "A cián halogénvegyületeinek elektromériája és ennek analitikai jelentősége" c. előadásával. Schulek professzor a cián halogénvegyületeinek szerkezetét a modern elektronelmélet alapján kutatva, az analitikai kémia néhány eddig megoldatlan problémáját /rokonszerkezetű vegyületek egymás melletti meghatározását/ dolgozta fel és alkalmazta gyakorlati célokra.

Bruckner Gyozö akadémikus "Dienszintézis az aromás sorban" címen tartotta meg előadását. Bruckner professzor komplikált szerkezetű vegyületek szerkezetfelderítésével foglalkozott. Sikeresült megállapítani, hogy bizonyos kis reakciókészségű, gyűrűs vegyületek /aromás rendszerek/ könnyen vihetők u.n. dienszintézissel reakcióba és ezzel egy, a világirodalomban sokat vitatott, fontos kérdést tisztázott.

Bognár Rezsö akadémikus az élő szervezetben előforduló fontos nitrogéntartalmú vegyületek szerkezetkutatásával foglalkozott előadásában. Vizsgálatai alapján feltételezhető, hogy az élő sejtmagban fontos szerepet betöltő "nucleosidok" keletkezése a sejtekben meglévő egyszerűbb vegyületeknek egymással való reakcióin alapul.

Buzágh Aladár akadémikus "Kolloidoldatok stabilitásának összefüggése az adhézióval" címen tartotta meg előadását. Az élő szervezet vegyi folyamataiban és számos kémiai iparban fontos szerepet játszanak a kolloid oldatok. Stabilitásuk - állóképességük - elméletének tisztázása akadályokba ütközik, mert nincs megfelelő elmélet azoknak az erőknek működéséről, melyek a kolloid részecskéket oldott állapotban tartják. Ilyen elmélet kidolgozását indítják meg Buzágh professzor munkái, melyekben a részecskék között működő erők természetét vizsgálta a részecskének speciálisan kezelt felületekhez való tapadására vonatkozó kísérletek alapján.

Erdey-Grúz Tibor akadémikus "Elektródfolyamatok kinetikája" címen tartott előadást. Az elektrolízis /oldott alkatrészeknek elektromos árammal való választása oldatokból/ fontos ipari eljárás szervesen sók és tiszta fémek /pld. aluminium stb./ gyártására. Az elektromos áramnak a folyadék belsejében való vezetése elméletileg elég jól tisztázott folyamat. Viszont az áramnak a folyadékból vagy szénből álló elektródokon való kilépése, bár igen fontos, de nagyon bonyolult folyamat. Ennek a folyamatnak a részleteire derítettek fényt Erdey-Grúz professzor vizsgálatai. MTK

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 37. kiadás

1950 november 20

17 óra 30 perc

Szerkesztőségek figyelmébe

Rendelkezésre bocsátjuk Kuo Mo Zso, a Kínai Tudományos Akadémia elnökének felszólalását, amelyet a Magyar Tudományos Akadémia I. és II. osztálya együttes ülésén mond el. Keretet később adunk.

X X X

Kuo Mo Zso hozzászólása: Sztálin elmélete helyességének bizonyítékai a kínai nyelvben és írásban.

MTA § Hnó Ni

- I. V. Sztálin nyelvtudományi cikkei hatalmas jelentőségű, ragyogó munkák, amelyek Kína tudományos köreiből a nyelv-tudomány kérdéseinek területén uralkodó zűrzavarra is fényt vetettek.

- Nálunk, Kínában is vannak kis számban Marr "tanítványai", akik úgy vélik, hogy a nyelv felépítmény az alépítményen és osztályjellegű. Tagadják az egész népre kiterjedő, egységes nemzeti nyelv szükségességét és vallják a nyelv történetében végbemenő, robbanásszerű forradalmi változásokat.

- Tekintve, hogy ez a tan a Szovjetunióból származott, nagy tekintélyre tett szert Kínában. Aki ellene fellépett vagy kételkedett benne, azonnal a reakciós vagy elmaradott olom hirébe került. Marr iskolája a Szovjetunió nyelvtudományában arakesejevi rendszert teremtett és ennek meghonosítása Kínában utját állta volna a nyelvtudomány fejlődésének.

- Ez a tanítás valóban nem felel meg a kínai nyelv fejlődése történetének és jelenlegi helyzetének. A 475 milliót számláló kínai népnek tökéletesen egységes nyelve van, amely kiszolgálja az ország minden társadalmi osztályát. Kiszolgálja ez a nyelv a munkásokat, parasztokat, a kispolgárságot és a nemzeti burzsoziát.

- Vizsgáljuk meg ezt a kérdést a történelmi fejlődés szempontjából. Az In-dinasztia korából származó feliratoktól, amelyeket Anjanban találtak /toknőchéjra és marhacsontra vésott jóslatok/, a Cszso-dinasztia bronzedényeinek feliratain keresztül a mai írásokig, például Mao Ce Tung műveig látható, hogy az említett korszakok írásának alap-szókészlete és nyelvtana között nincs semmiféle különbség. Tehát a kínai nyelv már legalább három-négyezer év óta kiszolgál bennünket, miután átélte az ősközösségi, a rabszolga- és feudális társadalmat, egészen a mai népi demokratikus rendig, amelyet szintén jól szolgál. Ez ugyanaz a nyelv, amely még egy évvel ezelőtt kiszolgált Csank-Kai-Sok komprador-klikkjét s ugyanaz a nyelv, amely az elmúlt év óta a népet szolgálja. /Folyt.köv./

K

/Kuo Mo Zso hozzászólása...1.folyt/ MTA § Hnó Ni

- Mindezek tények, amelyek nem egyeztethetők össze Marr tanításával, azonban tökéletesen megfofolnak Sztálin nézeteinek, alátámasztják Sztálin nézeteit.

- A kínai nyelvről kapcsolatos kérdés egyuttal a kínai írás kérdése is.

- Ha Marr szempontjából indulunk ki, a kínai írást a forradalomnak meg kellett volna döntenie. Még a nem Marr iskolájához tartozó tudósok közül is sokan úgy vólik, hogy ez másként nem volna lehetséges, mint gyökeres reform végrehajtásával. Mindezt azonban szintén lehetetlen.

- A kínai írásnak sajátos formája van s nem alkalmazható a betűíráshoz. Barátaink, akik hozzászórtak a betűíráshoz, valamennyien úgy vólik, hogy a kínai írás igen nehéz. Másfelől a régi társadalmi rendszerokban egészen a mai napig az uralkodó körök monopolizálták a kulturát s a munkás- és paraszttömegeknek nem volt lehetőségük a művelődésre, melynek következtében gúriási volt az írástudatlanság száma. Amde sokan az írástudatlanság okát nem ezekben a gazdasági rendszerokban keresték, hanem a kínai írásban látták, mondván, hogy a kínai írás helytelen uton halad s teljesen át kell alakítani betűírássá. Ehhez kidolgozták a tervezetek egész sorát.

- Amde a kérdés nem olyan egyszerű. Igaz, hogy a kínai írásnak megvannak a maga nehézségei, de vajjon a betűírásban nincsenek-e nehézségek? Például ugyanazt az ábécét különböző országokban különféleképpen olvassák, ézenkívül minden országban számos kifejezése van egy és ugyanazon gondolatnak. A régi rendszerben azokban az országokban is voltak írástudatlanok, amelyekben a betűírást használták.

- A kínai írást valójában talán csupán kezdetben volt nehéz tanulmányozni, tekintve, hogy túlságosan sok jelet alkalmaz, amde ha megtanultunk körülbelül kétezer jelet, szabadon tudjuk azokat használni. Ha megtanuljuk ezt a kétezer alapvető jelet, megérezzük mindazt a kényelmet, amely ezek alkalmazásával jár. A kínai írásnak van bizonyos gyorsírás-jellege, egyszerűbb, tartalmasabb és tömörobb formában fejezi ki a gondolatokat. Ez az írás a gondolkodás és alkotó munka terén éppen úgy, mint a sajtó és az olvasás terén, sok emberi munkát és anyagi eszközt tud megtakarítani. Ha nem is tudom most részletesen összehasonlítani és ellenőrizni és nem tudok pontos adatokkal szolgálni, a fordítói munka során szerzett tapasztalat alapján mégis azt mondhatom, hogyha bármely könyvet lefordítunk kínai nyelvre, az, a szavak mennyiségére nézve, egy negyedével rövidebb lesz, mintha bármely európai nyelvre fordítottuk volna és egyharmadával rövidebb, mint japán nyelven. /Folyt.köv./

39.

MTI BELFÖLDI HIREK

B . kiadás

1950 november 28

17 óra 15 perc

/Kuo Mo Zso hozzászólása....2.folyt/ MTA. § Hné Ni

-E szempontokat semmiképpen sem szabad figyelmen kívül hagyni, különösen ma, amikor szükséges, hogy minél nagyobb mennyiségű iradalmat adjunk ki, hogy minél többet, minél többet olvassanak.

- Ma, amikor Kinában megváltozott a gazdasági rend, az ország gazdái a munkások és parasztek lettek, a kiknek megvan a lehetőségük a művelődésre, - ma, az írástudatlanság, felszámolása napirendre került. A közelmúltban szerzett tapasztalataink azt mutatják, hogy a munkások és parasztek gyorsan tanulnak s a felnőtt írástudatlanok egy-másfél évi tanulás után - miután elsajátították kétezer írásjelet szabadon olvasnak és írnak.

- A kínai munkások és parasztek mélyen szeretik a kínai kulturát s nagy igyekezettel törekednek annak elsajátítására. Ez azt mutatja, hogy a jelenlegi kínai írásban valóban nem történtek robbanásszerű változások annak ellenére, hogy megváltozott a gazdasági alap. Sőt: ellenkezőleg. A kínai írás még jobban kifejlődött s elterjedt. Ez azt bizonyítja, hogy a kínai írás nem "feudális írás", amint azt Kinában Marr iskolájának képviselői hirdetik. Ha "feudális írás" volna, úgy fel kellett volna számolni a feudális rendszerrel együtt. Miért történt egészen másként?

- A kínai nyelvben nem lehetnek robbanásszerű változások. Itt ismét bizonyítékot nyer Sztálin elméletének helyessége. Az írás és a nyelv közötti viszony nem azonos a ruha és a test közötti viszonyal. Az írás rendszere csak kialakulása után válik a nyelv kifejezési formájává. Az írás és a nyelv egymástól olváaszthatatlannak. Nálunk a gondolkodás fontos folyamatainak egész sora az agyban az írás segítségével megy végbe. Ha felzárjuk a jelenleg meglévő kínai írást és valamely más transzkripciós rendszert alkalmazunk, úgy ez nemcsak a kínai kultúra teljes hajótöréséhez vezet, hanem az egyes emberek gondolkodását, fejlődését is megakasztja féluton.

- S itt teljes felelősséggel kijelenthetem: a kínai írás nem fogja megváltoztatni transzkripciójának formáját. Nem lesznek a kínai írásban robbanásszerű változások, éppen úgy, ahogyan a kínai nyelvben sem lesznek. /MTI/

T:

S:

• Ö:

MTI BELFÖLDI HIREK

B⁴⁰ kiadás

1950. november 28.

17 óra 50 perc

Németh Gyula r. tag: Sztálin nyelvtudományi cikkei és a hazai nyelv-
tudomány feladatai

§ HK Ks

A Szovjetunióban még 1920. körül egy új nyelvtudományi irányzat került felszínre és erősödött meg. E nyelvészeti mozgalom alapítója N.J. Marr akadémikus, a kaukázusi nyelvek kitűnő ismerője. Marr a nyelv őskorát kutatva feltette, hogy bizonyos - természetesen önkényesen kiválasztott - ősi nép- és helynevek megőrizték az ősi nyelvele-
meket - ilyen például a görög ión népneve - s ebből a gondolatból kiin-
dulva megállapíthatónak vélte, hogy valaha négy vándortörzs, négy nyelv
élt a földön, mely ezt benépesítette a mindegyiknek volt egy ősi szava,
melyből összes szavai keletkeztek. E négy ősi nyelvelem: sal, ber,
jon és rosl. E képzelt ősnyelveket Marr jafetita nyelveknek nevezte.

Ez év május 9-én a Pravda magasszínvonalú és érdek-
feszítő cikksorozatát kezdett a nyelvtudomány alapkérdéseiről.

Sztálin a nyelvtudományi vitához való hozzászólása
során éles reflektorral világít, be a zavaros és kavargó homályban:
cikkeit elsősorban a tisztán látás, a reális gondolkodás jellemzi.
A nyelvtudományi állásfoglalása első sorban polemikus jellegű, cáfolata
Marr téves nyelvtudományi irányzatának. Cikkei alapján szétzúzzák
ennek az iskolának a tanításait, újra bebizonyítva azt a régi igazságot,
hogy a rövidlátó szakemberek téves irányzatát egy mélyen járó, átfogó
elme akkor is korrigálhatja, ha nem céhbeli. Sztálin megsemmisített egy
irányzatot a tudományban, mely utját állotta minden haladásnak s együt-
tal lerakta a jövő fejlődésének alapjait, meghatározta a legfontosabb
elveket, amelyen a marxista nyelvtudomány felépülhet.

Mielőtt tovább mennék itt, bevezetésem végén kell néhány
szót szólnom a marrizmus magyarországi szerepéről is. Nálunk ez a mozga-
lom némi idővesztéssel járt nyelvészeinkre, akik meg akartak vele is-
merkedni, néhány felesleges kiadványt produkált, de semmi lényeges kárt
nem okozott, főleg fiatalabb nyelvészeink próbálgatták Marr tanainak al-
kalmazását, azok most - Sztálint olvasva - látják, hogy kell igazán tu-
dományosan gondolkodni s önkritikájuk kétségtelenül jó hatással lesz tu-
dományos fejlődésükre.

A Marr-iskola tanainak hivatalos terjesztésében még csak
a kezdet kezdetén voltunk s Akadémiánk nyelvtudományi munkásságát inkább
csak fenyegette a marrizmus veszedelme, de komoly bajokat csak a jövő-
ben okozott volna, abban az esetben, ha Sztálin a bajt el nem hártja.
Nyelvtudományunknak sok hibája és fogyatéka van, de régi, szilárd é
tudományosan értékes hagyományai is vannak.

Ez a hagyomány óvatossá tett bennünket, Marr nyelvész-
tével szemben, bár folyóirataink mindjárt a felszabadulás utáni első
számokban elkezdtek tájékoztatni róla a kutatókat. /Folyt. köv. / TL

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 41. kiadás

1950. november 28.

1/2 óra 53 perc

/Német Gyula beszéde.....1.folyt./ Jné Ks

A nyelv nem felépítmény, nem közbülső jelenség, nem munkaeszköz, -
A nyelvi változásoknak mindenesetre társadalmi okaik vannak.

Sztálinnak sorrend szerint első tételle, hogy a nyelv nem felépítmény a társadalom gazdasági rendjének alapján, ahogyan Marr gondolta.

Marr úgy gondolja, hogy a nyelv, vagy ahogyan ő maga mondja "a beszéd felépítménye" a társadalom alakulásától, a termelési viszonyoktól függően változik szóhasználatában, nyelvtani elemeiben és jelentésében egyformán, éppúgy mint a többi felépítmény a jog, a vallás, az irodalom és így tovább. Különösen híres Marrnak az a tételle, hogy az indo európai nyelvek egy jafetia nyelvtípusból a fémek felfedezésével, megmunkálásával és felhasználásával kapcsolatban fejlődtek; ezért ő a nyelveknek a promethida nevet adta.

Az említett nyelvi változások Marr szerint nem fokozatosan, nem lassú átmenetek útján, hanem hirtelen, robbanás-szerűen történnek.

Ezekből a gondolatokból egy nagy jelentőségűnek vélt rendszert csinált Marr: a nyelvi fejlődés menetében a robbanásszerű, nagyarányú változások közé eső korszakokat, többé-kévesbbé egységes jellegű stádiumokat vesz fel, amelyek egységes jellegűek a társadalom, a termelés egységes karakterével összefüggően jó ideig megőrzik, míg azután az alapok megváltozása, egy társadalmi forradalom következtében a nyelv is hirtelen megváltozik, egy másik fejlődési stádiumba kerül.

Sztálin tisztázta a kérdést. A kiinduláspont a következő: "Az alap: a társadalom gazdasági rendje, a társadalom fejlődésének adott szakaszában. A felépítmény: a társadalom politikai, jogi, vallási, művészeti és filozófiai nézetei és az ezeknek megfelelő politikai, jogi és egyéb intézmények."

"Minden alapnak megvan a saját neki megfelelő felépítménye. A hűbéri rend alapján megvan a maga felépítménye megvannak a maga politikai, jogi és egyéb nézetei és az ezeknek megfelelő intézményei, a kapitalista alapnak megvan a maga felépítménye, megvan a szocialista alapnak is. Ha megváltozik és megszűnik az alap, akkor nyomában megváltozik és megszűnik a felépítménye, ha új alap jön létre, nyomában létrejön a neki megfelelő felépítmény.

Es most, hogy minden további fejtegetéshez tapasztalati alapot nyerjen Sztálin egyszerre felteszi a kérdést: milyen hatása volt az orosz nyelvek azoknak a rendkívüli társadalmi és termelési átalakításoknak, melyek Oroszországban Puskin halála óta máig végbementek.

/Folyt. köv.

/Németh Gyula beszéde. . . 2 folyt./ Dr Ks

a hűbéri és a kapitalista rend felszámolásának és a szocialista rend bevezetésének. És megadja rá a feleletet: semmi különösebb hatása nem volt, a nyelv lényegében az maradt, ami volt: az orosz nyelv ez alatt az idő alatt nemmilyen törést sem szenvedett és a mai orosz nyelv, szerkezetét tekintve, alig különbözik Puskin nyelvétől.

Iskolapéldája ez a ködös és a vilácos gondolkozás közötti különbségnek és leszűrhetjük belőle a tanulságot: az új nyelvtudomány csak a tények, a realitások szigorú szem előtt tartásával alakulhat ki. A nyelvek fejlődésének nem jelentéktelen része a történeti korban, hogy úgy mondjam: a szemünk előtt folyt le, számos esetben gazdasági anyag áll rendelkezésünkre, hogy hasonlítás útján a nyelvfejlődést és ennek elveit világosan lássuk s a földkerekség a nyelvtudományi kutatás számára rendkívüli gazdagságban nyújtja a nyelvtípusokat. Csak mindezek reális részletes tanulmánya alapján alakulhat ki az új nyelvtudomány.

Az orosz nyelv világosan beszélő példájának bemutatása után Sztálin a marxista elmélet alapján fejtegeti tovább a kérdést. E fejtegetések lényege a következő.

A felépítmény pl. a politikai rendszer, a társadalmi alappal sajátos kapcsolatban van, de az alap hozza létre a felépítményt, amely azután szolgálja az alapot. "Segít az új rendnek a régi alap és a régi osztályok felszámolásában és megszüntetésében." Ezzel szemben a nyelvet nem ez vagy az az alap, nem a régi vagy az új alap hozza létre, egy adott társadalmon belül, hanem századok folyamán a társadalom történetének és az alapok történetének egész menete.

A nyelv nem áll egy rend vagy egy osztály szolgálatában, egyformán eszköze mindenkinek.

Arra a felvetett kérdésre, hogy a nyelv nem közbülső jelenség-e, az alap és a felépítmény között, Sztálin határozott nem-mel válaszol. /34.1./ "A nyelvet nem számíthatjuk sem az alapok, sem a felépítmények kategóriájához s nem fochatjuk fel közbülső jelenségnek sem, mert ilyen "közbülső" jelenségek nincsenek.

A nyelv, mint a gondolat kicserélésének eszköze önálló jellegű alakulat, sajátossámai csak önmagára jellemzők s éppen ezért önálló tudomány a nyelvtudomány. A nyelv is a társadalmat szolgálja, mint más társadalmi jelenségek, de az utóbbiakkal való közös vonása csak erre korlátozódik.

Elvetendő - fejtí ki ugyanebben az összefüggésben Sztálin- Marrnak az az ötlete is, hogy a nyelv munkaeszköz. Elvetendő, mert a

/folyt.köv./ II

nyelv anyagi javakat nem termel.

Sztálin második főtétele a marxista nyelvtudomány másik alapvető elve, a nemzeti nyelvnek lényegében egységes voltát mondja ki. Sztálin tagadja Marrnak és követőinek a nyelv osztályjellegéről és a dialektusok és zsargonok függetlenségéről szóló tanításait.

Sztálinnak e tárgyra vonatkozó fejtegetése is kristálytiszta és teljesen meggyőző. Bizonyításában nagy szerepet játszik azoknak az érveknek a cáfolása, amelyeket a nyelv osztályjellegéről és a dialektusok és zsargonok függetlenségéről szóló téves tanok hirdetői, a marxizmus legnagyobb tanítóinak, így magának Sztálinnak kijelentésén is véltek alapozhatni. Sztálin fejtegetései után csodálkozva kérdezzük, hogy tévedhettek. Összekeverték a nyelvet a felépítménnyel és az osztályharcok a társadalom szétesésének, az ellenséges osztályok közötti mindenféle kapcsolat megszakadásának tekintették." /17.1./

Világos, hogy az osztálynélküli társadalomban nincs osztálynyelv és a nyelv közös és egységes volt a társadalom számára a későbbi fejlődés folyamán is." Dialektusok, helyi tájszólások voltak, de ezeknek fölébe emelkedett és ezeket magának alárendelte a törzs vagy a nép egységes és közös nyelv. " Majd a nemesi arisztokráciának és a burzsoázia felső rétegeinek különösen szembevetendő u.n. osztálydialektusáról szólva Sztálin a következőket mondja: "Mijük is van ezeknek a dialektusoknak és zsargonoknak? Van: az arisztokrácia, vagy a burzsoázia felső rétegeinek sajátos izlését tükrözi, sajátos szavakból álló szógyűjteményük: néhány mesterkélt gáláns kifejezésük és fordulataik, amelyek mentesek a nemzeti nyelv "durva" kifejezésétől és fordulataitól: végül bizonyos számú idegen szavuk. Tehát minden, ami alapvető, azaz a szavak tulnyomó többsége és a nyelvtani szerkezet az egész nép által használt, a nemzeti nyelvből került ki."

A "Melyek a nyelv jellemző ismertetőjelei?" c. fejtegetéseiben Sztálin a robbanás-szerű nyelvi változások elméletét cáfolja meg, mely — mint láttuk — Marr és a szovjet nyelvészeknél széles körben el volt terjedve. Először hangsúlyozza a nyelv és a társadalom kapcsolatának mindenekelőtt való fontosságát. A nyelv "szavakból fűzött mondatokban lerögzíti a gondolkodás munkájának eredményeit... lehetővé teszi a gondolatcserét az emberi társadalomban." "az érintkezés eszköze, egyúttal a társadalom harcának és fejlődésének is eszköze".

/folyt. köv./

K

/Németh Gyula beszéde.....folyt/ § Hné Ks

Sztálin miután a társadalmi háttér hangsúlyozásával megadta a nyelv meghatározást, a részletekre megy át, először kifejti a nyelv két alkotóelemének, a szókészletnek és a grammatikának mivoltát és azután megy tovább, vizsgálja, hogyan változik az egyik és hogyan változik a másik, hogy a szókinés és a grammatika lényegét történeti szempontból megvilágítsa, hogy feleletet adhasson arra a kérdésre: vannak-e a nyelvben robbanásszerű változások.

- A szókészletet illetőleg fontos megkülönböztetést tesz. A nyelvnek van szótári szókészlete, melybe nem az esetleges szótárba foglalt, hanem az összes, szótárba foglalható szavak tartoznak és van - mint ennek magva - alapvető szókinése. Természetesen mindkét kategóriát virtuális jellegűnek gondolhatjuk. A legteljesebb szótár megírása után is azonnal alkothatók új szavakat, keletkezhetnek új szavak és hogy az alapvető szókinéshez mely szók tartoznak, azt pontosan nem lehet megmondani.

- A szókészlet a nyelv építőanyaga s a nyelvtan a mondat szerkesztés szabályait adja meg, általános jellegű, a mértanra emlékeztet.

- Hogyan változik a szókinés és hogyan változik a grammatika?

- A nyelv közvetlen kapcsolatban van az ember minden tevékenységével s ezért szókészlete - lényegében függetlenül a társadalmi alaptól és a felépítményektől - majdnem szakadatlanul változó állapotban van, de nem úgy, mint a felépítmény, nem a régi kiküszöbölése és az új felépítése útján, hanem a létező szókészlet új szavakkal való kiegészítése útján, a fejlődéssel kapcsolatban.

- A nyelvtani szerkezet pedig még sokkal lassabban változik, mint az alapvető szókészlet. "Mindebből az következik, hogy a nyelvtan szerkezetét nem tekinthetjük egy bizonyos korszak termékének, a nyelv strukturája, nyelvtani szerkezete és alapvető szókinése számos korszak terméke."

- Tovább menve, Sztálin bebizonyítja, hogy a nyelvek kereszteződése következtében sem alakul új nyelv robbanás útján, ahogyan azt sokan gondolták. Itt Sztálin világoskálátását elősegíti az a nagy tapasztalati anyag is, mely a soknyelvű Szovjetunióban rendelkezésre áll, főleg az orosz nyelv példája, "amellyel történelmi fejlődése során számos más nép nyelve kereszteződött, s mindig az orosz nyelv került ki győztesen." De mi gondolhatunk a magyar nyelvre is, szláv, román, török, német és más nyelvek kereszteződtek a magyarral ezer év óta és semmi tudomásunk arról, hogy a régi Magyarország területén ez idő alatt a keresztezések következtében új nyelvi alakulások jelentkeztek volna. Ugy van, amint Sztálin mondja; nem igaz az, hogy kereszteződésnél új nyelv alakul robbanás útján; a folyamat évszázadokon át tart s a kereszteződésnél az egyik nyelv rendszerint győztesként kerül ki. /Folyt.köv./

/Németh Gyula beszéde... stb. 5. folyt. / § HK Ks

Mint már említettem a legutóbb tárgyalt fejezet alaptétele ez: "A társadalmon kívül nincs nyelv. Ezért a nyelvet és fejlődési törvényeit csak abban az esetben lehet megérteni, ha a legszorosabb kapcsolatban tanulmányozzák a társadalom történetével..., a népnek történetével..." /21.1./ Sztálinnak ezt az alaptételét mindig szem előtt kell tartanunk. Ez ellen a gyakorlatban gyakran vétünk és akkor fejtegetéseink okoskodó jellegűek, lesznek, a valóság talajától elszakadnak. Ez a veszély különösen ott fenyeget, ahol elképzeléseink háyességét lényegekkel ellenőrizni nem tudjuk kellőképpen, így pl. ősi állapotok rekonstrukciójánál. De más területeken is sokat hibázunk, sokat mulasztunk ebben a vonatkozásban. Így nem gondoskodunk elég rendszeresen arról, hogy a társadalmi és történeti adatok megfelelő formában álljanak a nyelvész rendelkezésére. Gondoljunk csak a Magyar Nyelvtörténeti Szótárra: alapjában más volna nyelvtudományunk helyzete, ha a teljes anyag a lelkiismeretesség maximával benne volna, ha tárgyi, társadalmi és művelődéstörténeti szempontok rendszeresen érvényesülnének az egyes címszók tárgyalásánál. Így lenne igazi segédeszköze a nyelvtudománynak, így mutatná be igazán a nyelv központi helyzetét az ember minden tevékenységében s ezen keresztül számos más tudomány kérdéseit is megvilágítaná. Mai alakjában a Nyelvtörténeti Szótár sovány és lélektelen.

Tárgyalja Sztálin a nyelv és gondolkodás kapcsolatát is. Megkülönbözteti a nyelv formai oldalát és értelmi oldalát, a szemantikát, s me határozza az utóbbi jelentőségét. A nyelv és gondolkodás viszonyánál megítélésében Marr tételét veszi alapul, amely szerint "a nyelv a gondolat közvetlen valósága" s "bármilyen gondolatok keletkeznek is az ember fejében, csak a nyelvi anyag alapján, a nyelvi kifejezések és mondatok alapján fejlődhetnek és létezhetnek", — legalább is normális, nyelvi anyaggal, nyelvvel bíró embereknél.

Megcáfolja Marrnak azt a fantasztikus gondolatát, hogy a beszélt nyelv letűnőben van s át fogja adni funkcióit új találmányoknak. "A jövő nyelve Marr szerint — a természeti anyagtól mentes technikával fejlődő gondolkodás." Hogy ezzel Marr mit akar mondani, az én előttem nem világos.

Nem kétséges, hogy mindnyájan egyetértünk Sztálinnal, midőn megállapítja: Marr túlértékeli a jelentéstant, sőt egyenesen visszaél vele.

/Folyt. köv./

Sztálin nyelv tudományi irataiban ismételtén kifejezést ad annak a gondolatnak, hogy a nyelv nemcsak változik, hanem egyuttal tökéletesedik. A szókészlet a kulturális fejlődést nyomon kísérve gazdagodik s a grammatika "az idők folyamán változásokon megy át, tökéletesedik, javítja és pontosabbá teszi szabályait, új szabályokkal gazdagodik."

A marxizmus egyik központi gondolata a haladás eszméje s a marxista nyelvész a kulturális haladás leghatalmasabb eszközének, a nyelvnek e tekintetben való magitélésében is csak a Sztálin véleményén lehet.

A nyelv nemcsak gazdagodik, fejlődik, csiszolódik, hanem szándék szerinti beavatkozással is gazdagítható, fejleszthető és csiszolható, legalább is, ami szókészletét és az irodalmi nyelv grammatikájának bizonyos részeit illeti. A marxizmus-leninizmus egyenesen kötelezővé teszi nyelvészeinek, hogy ebben az irányban dolgozzanak. A cári uralom alatt Oroszország számos nemzetisége irodalmi nyelv, sőt saját írásrendszer nélkül élt. A Szovjetunió ezek számára írásrendszert, irodalmi nyelvet teremtett, hogy a szelteni életbe bekapcsolódhassanak. Egységes szaknyelv, a műszók helyes és pontos megalkotása minden termelés, minden munka elsőrangú érdeke és feladata.

Marr iskolája megtámadta a nyelvcsaládok elméletét, az összehasonlító módszert az ellenkező oldalról is; mégpedig a következő módon: A komparativisták csak azt magyarázzák, ami egy nyelvrendszerben közös, de nem vesznek tudomást arról, ami elütő. Pedig hát ez az elütő elem jelenti az egyik vagy másik nyelv alapállagát. /Fálin: Pravda, máj. 30. A Pravda vitacikkei, IV. 3./ Ez tévedés, mutatja a magyar nyelv is. Alapvető szókincsünket, grammatikai rendszerünket megmagyarázza a finnugor nyelv hasonlítás, legfeljebb a szókincs egy része bizonyul ősi jövevényszónak. Ami pedig eltér, ami megmagyarázhatatlan, az jó részben az eddigi keretekben megmagyarázható lesz s hogy megmagyarázhatatlan alakulatok, szók és nyelvtani elemek maradnak, az egészen természetesen az előtt, aki a nyelvi változásokkal behatóan foglalkozott. Hiszen a nyelv folyton változik, hogyne volnának - mégpedig nagy számmal - olyan elemek, amelyek hasonlítás útján nem fejthetők meg.

/folyt. köv./

T:

S:

Ó:

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 47 kiadás

1950 november 28.

18 ora 10 perc

/Nemeth Gyula beszéde. . . . 7 folyt./ Dr Ks

Mert mi a nyelvtudomány legfőbb célja? Sztálin erre is feleletet ad: feltételes beállításban, de lényegében pozitív módon kimondja: "a nyelvészet fő feladata a nyelvfejlődés belső törvényeinek tanulmányozása". Sztálin felfogását a nyelvtudomány a legfontosabb kérdésben némi kiegészítéssel mutatja be Vinogradov ilyenformán: a nyelvészet fő feladata a nyelvfejlődés belső törvényeinek a nyelvhangrendszerének, grammatikai alkatának, szóalkotásának, szótári készletének tanulmányozása.

Sztálin tehát megszabadította a nyelvtudományt a marxizmus tudománytalan és erőszakos irányzatától. Szabad az új s a magyar nyelvtudomány most kezdheti meg igazán a népi demokrácia által adott nagy lehetőségek kihasználását. Amikor tehát most renkívüli lehetőségekkel és a kritikának Sztálin által hangsúlyozott szabadságával foghatunk tudományterületünk műveléséhez, illő, hogy szigorú és őszinte önkritikával számba vegyük hibáinkat és igyekezzünk kijelölni a követendő utat. Ezt én természetesen csak képességeim szerint tudom elvégezni s tisztában vagyok azzal, hogy amit mondok, esetleg lényeges javításokra, de mindenestre lényeges kiegészítésekre szorul.

A Marr idealista irányzatától való megszabadulás után Sztálin a nyelvtudomány alapfeladatául a marxizmus érvényesítését jelöli meg. A nyelvészek feladata már most, ezt a problémát elvi alapon és részletkutatásokban megoldani. Ehhez a munkához azonban Sztálin nyomdokain járó, bölcsen gondolkozó nyelvészek kellenek.

Előtérbe helyezük azokat a feladatokat, amelyek az élettel közvetlen kapcsolatban vannak. Ide tartozik a nyelvművelés, amelyről már szoltam s az a sok féle gyakorlati követelmény, amelyet az élet a nyelvekkel foglalkozó tudósokkal szemben felállít. Azzal, azt hiszem, mindnyájan tisztában vagyunk, hogy a nyelvészek a pusztán nyelvtörténeti kutatásba - mint ez az elmúlt évtizedek nyelvészeinek ideálja volt - a jövőben beletemetkezni nem lehet.

Nyelvtudományunk jövőjére vonatkozólag is le kell vonnunk a tanulságot Sztálin cikkeiből. Örömmel konstatáljuk, milyen világosan látja Sztálin és milyen világosan rajzolja a nyelv jelentőségét az emberi művelődés történetében; világosabban, mint előtte akárki más. /folyt.köv./

TL

/Németh Gyula beszéde.....8.folyt./ Jné Ks

A nyelvtudomány a XIX. század nagy felfedezései után munkájának menntében lankadást mutat; azok az új irányzatok, melyek arra lettek volna hivatva, hogy tudományunkba új lelket öntsenek, a feladatuknak nem tudtak eleget tenni. Vártuk az új, a nagy szempontokat, az új módszereket, amelyek méltóvá tették volna a XX. század nyelvtudományát a XIX. századéhoz, de hiába vártuk. Új elvek jelentkeztek, előbbre is vitték a nyelvtudományi szemléletet, de lényegesen újat nem hoztak. E lankadt hangulatot fejezi ki 1923-ban egyik legkiválóbb nyelvészünk midőn így ír: "Arra a Bór-dórc, hogy megéri-e az az egész játék /.t.i. a nyelvészet aprólékos munkája/

/Schmidt József, A nyelv és a nyelv k / Ez a hangulat részben még ma is nyom bennünk t. Az Akadémia és a Nyelvtudományi Intézet fáradhatatlanul dolgoznak egy nagy nyelvtudományi terv megvalósításán, mely méltó Sztálinnak a nyelvről vallott felfogásához, de ezt a hosszú időre kinyúló munkát alapjában veszedelmes fenyegeti azzal, hogy az egyetemen ellenséges hangulat van a nyelvészettel szemben s a nyelvészeti oktatás az egyetemen lassan-lassan leépítődik. Ezzel természetesen lehetlenné válik új nemzedék nevelése az előttünk álló feladatok elvégzésére.

Itt persze nem a régi nyelvészeti nevelésre gondolok. Nem a régi nyelvészeti nevelés módszereire és programjára. Főleg gyakorlatokon kell a kezdő hallgatót a nyelvtudomány problémáival, a nyelvtudomány alapelveivel, a fonétika elemeivel és a szükséges alapismeretekkel, segédeszközökkel megismertetni. A régi nyelvet az irodalomtörténeti tanulmányokkal egybekötve kellene rendszeresen tanulmányozni. Programunk sem maradhat a régi. A hangtan, alaktan, írástan, valóban formalisztikus jellegű tárgyalási módjával szakítanunk kell és lehetőleg reális anyaghoz kell kötni a problémák tárgyalását. Ettől a céltől azonban inkább távolodunk, mint közeledünk hozzá. A hallgató a régi magyar nyelvet má sem tanulja s a vizsgái követelmények közül töröltük a finn nyelvet. A hallgató csak kiszakított adatokat tanul a régi magyar nyelvből és a rokon nyelvekből, amelyek vizsgái készülését lélektelenné, mechanikussá teszik s amelyeket óppoly hamar elfelejt, mint amilyen gyorsan megtanulja őket.

Sztálin cikkeinek megjelenésével nyelvtudományunk ragyogó új jövő előtt áll, de ez a jövő csak akkor lesz biztosítva, ha következetesen dolgozunk a Sztálin által megjelölt célok megvalósításán.

x x x

Németh Gyula rendes tag ezt a beszédét a Magyar Tudományos Akadémia I.-II. osztályának hétfői ülésén mondta el.

/MTI/

K

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 49. kiadás

1950 november 28

18 óra 15 perc

Hévosi Gyula előadása

MTA. § Hné Ni

Hévosi Gyula akadémikus hétfőn a műszaki osztály ülésén előadást tartott "A tudományos kutatás és a termelés kapcsolata" címmel:

- Ötéves tervünk egész sor döntő jelentőségű feladata feltételezi, hogy műszaki tudományos kutatásunk az e feladatok végrehajtásához szükséges gyakorlatilag megvalósítható leggazdaságosabb megoldásokat a tervben kitűzött határidőkre megadja. Ilyenformán a műszaki osztályra igen nagy felelősség hárul ötéves tervünk egészének megvalósításáért.

- A felszabadulás előtt hazánkban országos méretű, a népgazdaság egységes fejlesztését célzó rendszeres műszaki tudományos kutatás nem volt és nem is lehetett.

- Amikor a felszabadulás után hozzáfoghattunk a műszaki tudományos kutatás nagyszabású fejlesztéséhez, lányegében számunkra teljesen új feladat előtt állunk.

- Mégsem kellett azonban a sötétben tapogatózva kezdeni a munkát. Világítófényként állt előttünk a szovjet tudomány nagyszorú példája, amely a szocializmus építésének három évtizede alatt a világ élenjáró tudományává lett. Ez a tudomány az elmélet és gyakorlat legszorosabb dialektikus egységében együtt fejlődött és együtt haladt a szocialista gazdasági építéssel, élenjár a szocialista építésnek.

- A felszabadulás hazánkban is megteremtette a szocializmus felépítésének ugyanazon politikai előfeltételeit, mint aminőket a Nagy Októberi Forradalom győzelme hozott a szovjet népnek. A Magyar Dolgozók Pártja vezetése mellett ugyanolyan utakon és útemben haladunk a szocializmus felé, mint ahogyan arra a példát számunkra is megadta a szovjet nép. Ebből közvetlenül következik, hogy szocialista építésünk sikerének biztosítására nekünk is olyan tudományt és nem utolsósorban olyan műszaki tudományokat kell teremtenünk, mint aminő a szovjet tudomány. Ezért a szovjet tudomány jellegének, módszerének és szervezetének tanulmányozása számunkra elsőrendű szükségesség.

/Folyt. köv./

II

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 50. kiadás

1950 november 28

18 óra 20 perc

/Hovosi Gyula előadása...1.folyt / MTA. § Hné Ni

- A szovjet tudomány a dialektikus materializmus világszemléletének gyakorlati megtestesítője, a dialektikus materializmus tudatos alkalmazása egyben az elmélet és gyakorlat tudatos egységét és szervezett kapcsolatát is jelenti. Még pedig kétoldalu egységét, amelyben az elmélet ugyanannyit ad a gyakorlatnak, mint amennyit nyer a gyakorlattól. Ha az elmélet egyidőig előtte is jár a gyakorlatnak, úgy időszakonként és helyenként a gyakorlat töri át az elmélet frontját, mint ahogyan azt műszaki területen a sztanhánov-mozgalom nagyszerű példái mutatják és ilyenkor hatalmas kökessel viszi előre a tudomány fejlődését. Minél tudatosabbá válik a műszaki tudományok területén az elméletnek és gyakorlatnak egysége, annál rendszeresebbé és egyenletesebbé válik ez az . . . állandó kölcsönhatás elmélet és gyakorlat között a szocialista építés minden területén érvényesülve, a haladás döntő hajtóerejévé fejlődik.

- Az elmélet és gyakorlat egysége a műszaki tudományok terén /bár a többi tudományterületeken is/ mindenekelőtt a tudományos kutatás és általában a tudomány fejlesztésének tervszerűségével kezdődik a szocialista gazdaság tervgazdaság; onnélfogva annak a tudomány-nak, amelynek főfeladata, mint azt Akadémiánk előbb idézett alapszabálya is előírja, a szocializmus építésének elősegítése, szükségszerűen tervezettnek, tervszerűen irányítottak kell lennie. A szocialista tervszerűség teszi lehetővé, hogy a tudományos kutatásnak egymással összefüggő ágai ne keletkezzenek a fejlődéstől elmaradt hézagok, sőt egész területek, amelyek később más területeken is a haladás fékezőivé válhatnak. Ez a tervszerűség teszi lehetővé a tudományos kádereknek, műszereknek, egyéb anyagi eszközöknek a kutatás döntő jelentőségű területeire való koncentrációját és az itt adott problémák leggyorsabb megoldását, ami aztán a tudomány általános továbbfejlődésére épp olyan gyorsítólag hathat, mint egy-egy szűk keresztmetszet feloldása vagy egy nagyjelentőségű találmány bevezetése az iparban. Ez a tervszerűség teszi lehetővé a tudósok és a népi tömegének, kutatóintézetek egész hálózatának kollektív együttműködését, a legbonyolultabb komplex-problémák példátlanul gyors megoldására. /Folyt.köv./ II

MTI BELFÖLDI HIREK

B. 51. kiadás

1950. november 23.

óra 25 perc

/Hévesi Gyula előadása... stb. 2. folyt. / 8 HK Pn

Sajnos tudományos kutatóink között még nem kevesen vannak olyanok, akik ha alávetik is magukat a tervekötöletességnek, azt csak szűkebbes rossznak, a szocialista építés elkerülhetetlen velejárójának, vagy éppen csak hogy pénzügyminisztériumi bürokratikus követelménynek tekintik. Általában két dologra szoktak hivatkozni a tudomány tervezésével szemben fennálló kétségeik megmagyarázására. Az egyik az, hogy a tervezés elkerülhetetlenül szűk praktícizmusra, a tudománynak a napi feladatok megoldására irányuló korlátozásához vezet. A második érv pedig az, hogy a tervezett tudománynál elvész az individuális kezdeményezés lehetősége, a tudós nem foglalkozhat azzal, amire kedve vezetné és az alkotás gyönyörének élvezete helyett kényszermunkára tiltóztatni érzik magát. Végül vannak akik egyszerűen fikciónak tekintik a kutatás tervezésének lehetőségét, mondván, hogy józan észrel senki sem követelheti egy intézeti vezetőtől, hogy a tervúrlopon előre megmondja, hogy egy adott ténán, amiről nem is tudja, hogy fog-e és milyen eredményre vezetni, három hónap múlva, vagy hat hónap múlva összeszittense mit fog csinálni. Ez ellenérvek megcáfolására elég a szovjet tudomány példájára hivatkozni, amely kitűnta elégíteni a sztálini öt éves tervek vele szemben támasztott követelményeit, még pedig a törv áiktalta határidőkre, sőt rendszerint ennél gyorsabb n s ugyanekkor az elméleti kutatást is példátlan mértékben és a legnagyobb színvonalon fejlesztette. Mi ennek a magyarázata?

Az a cél, hogy a természetet a lehető legnagyobb mértékben az ember szolgálatába állítsuk, legmesszebbmenő kutatást követeljük meg a tudomány minde területén elméleti alapjainak kiszélesítésére is. Ezért van, hogy a szovjet hatalam az Októberi Forradalom győzelmének első pillanatától kezdve már a legnagyobb figyelmet fordította a tudományok fejlesztésére.

/és az ember örököinek megfelelően átalakítsuk,

/Folyt.köv./

B 52 kiadás

1950 november 23 .

18 óra 25 perc

/Havas Gyula előadása . . 3 folyt./ Dr Ni

A tudomány fejlesztésének szocialista tervezése az országos tematikai tudományos kutatási terv kidolgozásával kezdődik. Ennek a tervnek kidolgozása rendszerint két oldalról "felülről és alulról" történik. Egyrészt az ipar megadja a maga szükségleteit és igényeit a tudományos kutatással szemben másrészt a tudományos intézetek, figyelembe véve eddigi eredményeiket és perspektíváikat, teszik meg javaslataikat arra, hogy milyen irányban tartandók lecélszerűbbnek kutatásaik folytatását. E két terv szar-
tezise alapján, ami rendszerint széleskörű, a tudomány és a termelés dolgozóinak részvételével lefolytatott konferenciákon keresztül történik, valamint az ország alapvető gazdasági, politikai és védelmi érdekeinek figyelembevételével határozza meg a kormány ezután véglegesen a kutatási tervet, amelyből minden kutatóintézet és laboratórium megkapja a maga feladatait.

A tematikai tervezés azonban csak egyrészt, hogy megmondjam minőségi része a tervezésnek. Az országos kutatási terv nem csak a témákat sorolja fel, hanem időben is meg kell, hogy határozza a tudományos intézetek által elvégzendő és tőlük elvárt munkát, mert anélkül nem lehet az időre ütemezett gazdasági tervek végrehajtását biztosítani. Természetesen nem olyan naptári tervezésről van szó, mint aminő az ipari tervezés grafikonokig lemenő pontosságú. De olyan határidők ezek, amelyek lehetőleg nagy megközelítéssel, realisan állapítják meg a kitűzött munka elvégzéséhez szükséges időt, s amelynek megrövidítésére az intézetnek mindenképpen törekednie kell, lényeges kitolásuk azonban megengedhetetlen.

A szovjet tudósok kutatási tervnek naptári határidőit annak a tudatnak ösztönző ereje is realissá teszi, hogy munkájukkal a szocializmust a kulturát, a haladást és a békét szolgálják, és az a nagy erkölcsi megbecsülés, amellyel ezért a szovjet nép részéről részesülnek, ezeket a határidőket rendszeresen meg is rövidíti. Meg vagyok győződve arról, hogy ugyanezek a tényezők a mi tudományos tervünk időbeli ütemezését is egyre realisabbakká fogják tenni.

A tervezés tehát a tudomány és a termelés közötti kapcsolat első és fő összekötő lánc. Ez a kapcsolat azonban a szovjet tudományban nemcsak a tervezés vonalán mutatkozik meg, hanem mélyen áthat még a kutatás lebonyolításába is és különösen a műszaki tudományok terén a lejellegzetesebb sajátága a Szovjetunióban kialakult szocialista kutatási módszernak.

/folyt.köv./

TL

MTI BELFÖLDI HIREK

53/B

kiadás

1950. november 28.

Móra 25 perc

/Hevesi Gyula előadása. . . . . folyt./ § PE Ni

Ez a kapcsolat az elmélet és gyakorlat között természetesen meg van a tudomány más területein is. A műszaki tudományok területén azonban, különösen a Sztahánov-mozgalom keletkezése óta ez általános rendszerré, a kutatás módszerének elengedhetetlen tartozékává vált. A Sztahánov-mozgalom tette a szovjet kutatók között általánossá azt a felismerést, hogy a termelés élenjáró dolgozóival való együttműködés, nemcsak a termelést viszi előre, de a tudományt is. Ennek egyik legszemléltetőbb bizonyítása a szovjet gépiparban az utóbbi években végbemenő műszaki forradalom, a gyorsított fémmegmunkálással kapcsolatban. Itt a fizikai termelő munka és tudományos kutatás teljes összefonódásáról és leg-szorosabb együttműködéséről van szó.

Egyes tudományos kutatóknak, egyes kiváló sztahánovistákkal való individuális együttműködésén kívül a tudomány és a termelők kapcsolatának számtalan új formája alakult ki és terjedt el a Szovjetunióban. A műszaki tudományos intézetek tanácsain az akadémikusok és egyetemi tanárok mellett ott vannak az iparban dolgozó kiváló mérnökök és legjobb sztahánovisták, rendszerint a sztahánovista munka hivatásos instruktorai. Ugyanekkor az ipari üzemekben most mindenfelé a vállalatvezető mellett kialakuló műszaki tanácsokban ott láthatjuk a kutató intézetek munkatársait és vezető tudósait. Szélesen elterjedt a tudományos és műszaki konferenciák összehívása a termelés és a tudomány képviselőinek együttes részvételével, tudósok előadásai üzemekben és sztahánovisták előadásai egyetemi katedrákon. Határtalanul termékenyítőleg hat az ilyen kölcsönös kapcsolat úgy a tudomány, mint a termelés fejlődésére, de egyben a tömegek műszaki kulturájának általános emelkedésére is.

/folyt. köv./

K

T:

S.

3:

MTI BELFÖLDI HIREK

B 54. kiadás 1950. november 28. 18 óra 30 perc

/Hevesi Gyula előadása... stb. 5. folyt./ § HK Bn

Műszaki osztályunk helyes úton indult mikor egészen röviddel megalakulása után létrehozta a szakmai akadémiái főbizottságokat, mint a tudományos kutatás irányításának vezető szerveit az egyes szakterületeken. Ezek a bizottságok már összetételüknél fogva is biztosítják a tudományos kutatás és népgazdaságunk fejlesztése közötti összefüggést, miután soraiban az Akadémia tagjai és tudományos intézeteink vezetői mellett vannak az ipar és gazdasági vezető szerveink legkiválóbb szakmai képviselői is. Egyes, a termeléssel közvetlen kapcsolatban álló kérdések tárgyalásánál a bizottság üléseken, vagy helyszíni kiszállások alkalmából bevontunk kiváló sztahanovistákat is a társzeresek történetébe. Nyolc ilyen főbizottság alakult: a geológiai, bányászati, hidrológiai, kohászati, gépészeti, építési, villanossági, geofizikai, amelyek mellett még néhány albizottság működik. Most kezdi meg működését a budapesti földalatti vasút építésének tudományos támogatására létesült komplex-bizottság és megalakulóban van az automatizálási bizottság.

Eddigi tapasztalataink azt mutatják, hogy műszaki osztályunk munkájának ilyen módon való szervezése helyes úgy tudományos kutatásunk, mint iparunk fejlesztése szempontjából.

Hevesi Gyula ezután az egyes bizottságok eddigi eredményét ismertette. Beszámolt egyes bizottságoknak az üzenekben tett látogatásai eredményéről, majd így folytatta:

Összefoglalva az elmondottakat, műszaki tudományainknak szocialista építésünk követelményeinek megfelelő továbbfejlesztése érdekében a következőkben látnám legközelebbi feladatainkat:

1./ Műszaki tudományos kutatásaink terén is érvényre kell jutnia a dialektikus materializmus módszerei tudatos alkalmazásának, aminek természetesen elengedhetetlen előfeltétele a módszer és világszemlélet minél tökéletesebb elsajátítása.

2./ Fokozni kell műszaki tudományos intézeteink munkájában a szocialista tervszerűséget és törekeznünk kell a tudományos kutatás nemcsak tematikailag, de a lehető legnagyobb megközelítéssel időbelileg is helyesen tervezni. Ki kell dolgoznunk a szovjet tapasztalatok figyelembevételével tudomány-tervezésünk metodikáját.

3./ Ki kell dolgoznunk és rendszeresen tökéletesíteniünk a műszaki tudományos kutatás egységes, és az összes szakterület között összehangolt országos tervét, az ötéves terv célkitűzéseinek megfelelően, figyelembevéve a következő ötéves terv előrelátható távlatait is.

/Folyt.köv./ II

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 55 kiadás 1950. november 28.

18 óra 30 perc

/Hevesi Gyula előadása...stb.6.folyt./ § HK Bn

4./ Aktivabb tevékenységet kell kifejtenünk a tudományos kutatás eredményeinek a termelésben való gyors bevezetése érdekében. Ezért szorosabbá kell tennünk a tudományos intézetek és az üzemek közötti kapcsolatot, alkalmazva az üzemekkel való együttműködésnek a Szovjetunióban kialakult sokoldalú formáit. Fokozni kell kutatási eredményeink propagandáját úgy szemléltető, mint ismertető előadások és megfelelő irodalom kiadása útján.

5./ Az üzemekkel való együttműködésben kutatóintézetekünk igyekezzenek a termelés tapasztalatait, különösen a sztahnovista módszereket kutató munkájukban felhasználni és a termelésben felmerülő tudományosan megoldandó fontos problémákat, tematikai tervekbe beilleszteni.

6./ Fokozni kell a műszaki tudományok terén elért eredmények általános népszerűsítését. Javasolom, hogy a műszaki osztály minden tagja vállalja évente legalább 1-2 népszerű, tudományos brosúra megírását a maga szakterületéről és hívja fel az osztály ugyanerre az ország valamennyi élenjáró tudományos munkását.

Meg vagyok győződve arról, hogy ha a műszaki tudományunk fejlesztésében továbbra is hiven fogjuk követni a szovjet tudomány példáját, úgy akadémiánk műszaki osztálya, mint a szocializmus építésének élenjáró és legfelelősebb tudományos szervezete be fogja tudni váltani azokat a várakozásokat, amelyeket tőle hazánk dolgozó népe a szocializmus építése és a béke védelme érdekében joggal elvárhat./MTI/

R

MTI BELFÖLDI HIREK

B 56 kiadás

1950 november 28

18 óra 30 perc

A SzOT IV. teljes ülés

k SzOT § Hné Bn

A Szakszervezetek Országos Tanácsa december 2-án, és 3-án reggel 8 óra i kezdettel a SzOT Dózsa György-ut 84/b. IV. emeleti tanácstermében megtartja IV. /negyedik/ teljes ülését.
Napirend: A szakszervezetek előtt álló feladatok és a szakszervezetek új alapszabályai. Előadó: Apró Antal, a SzOT főtitkára. /MTI/

- - - - -

A Magyar Textilfestőgyár dolgozói vállalták, hogy április 4-ig havi szénmegtakarításukat 110 /száztíz/ tonnára emelik

i Kné/Ti/Szl/Hné KIM Kné Io

A Magyar Textilfestőgyár dolgozói is célul tűzték ki, hogy az egy méter textiláru készítéséhez szükséges : gőzfogyasztást öt százalékkal csökkentik.

Vállalásuk teljesítése érdekében erőműtelepük teljesítő képességét jobban kihasználják a kazánok rostélyainak megjavításával, a kazánfalazat tűzálló bélésének felújításával és a tuhovitő kicsorélásával.

Ujitást vezetnek be a rostélyokon áthulló, de még használható szén elválasztására a kiégett széntől. Az ujitást, amellyel hár kazánnal mintegy havi 250 /kétszázötven/ mássa szenet takarítanak meg, december 21-ig, Sztálin születésnapjáig vezetik be.

Elhatározták, hogy a hőenergiát is gazdaságosabban fogják felhasználni. A többi között megszervezik, hogy a gőzfogyasztó üzemekben ne egyszerre legyen a csucs-fogyasztás és így ne terheljék túl a kazánokat. Ellenőrzik, hogy a vízmelégítés, a forralás ne tartson tovább a szükséges időnél és így ne használjanak feleslegesen energiát. A hőenergia gazdaságosabb felhasználását szolgálja az is, hogy a hiányzó csőszigeteléseket az év végéig pótolják.

Az üzem dolgozói elhatározták, hogy április 4-ig havi szénmegtakarításukat 110 /száztíz/ tonnára emelik. /MTI/

- - - - -

K

B 57 kiadás

1950 november 28.

18 ora 35 perc

Gillányi Béla, lövöpetrii nétholdas dolgozó paraszt 3116 százalékkal teljesítette a burgonyabeadását

t. B. M. § PG/Dr. Mi. Ks.

Fejér megyében az elmúlt hét folyamán azokban a községekben, ahol a községi tanács kellő gondot fordított a begyűjtés irányítására és a fűt utmutatását követve a tömszervezetek jó felvilágosító munkát végeztek, jó eredmények mutatkoztak. Így pl. Iszkaszentgyörgy, amely a burgonyabegyűjtés első hetében teljesen le volt maradva, két hét előtti teljesítése pedig 42 százalék volt, az elmúlt héten további kilenc százalékot vitt be burgonyából. Moha község 76 százalékról 84 százalékra, Adony község 42 százalékról 62 százalékra, Vertesacska 38 százalékról 49 százalékra emelte burgonyabegyűjtési előirányzatának teljesítését.

A kukoricabegyűjtés terén az elmúlt héten Gyuro község 22 százalékkal, Seregélyes 20 százalékkal, Sárkeresztes pedig 14 százalékkal emelte teljesítését.

A rosszul teljesítő községek közé tartozik változatlanul Füle. Füle a begyűjtési szervek rossz munkája folytán hetek óta három százalékos eredménnyel tart a burgonyabegyűjtésben. Ugyancsak nem emelkedett a nota község teljesítése sem, ahol mindössze nyolc százalékot, Szabadbattyánban mindössze egy százalékot adtak be az elmúlt héten.

A járások versenymozgalma a múlt héten tovább szelestedett. Az enyingi járás versenyfelhívásában vállalta, hogy egész évi előirányzatát december 2-ig 100 százalékra begyűjti. Az enyingi járás ugyanakkor az adonyi járást párosversenyre hívta ki. Enying községben a verseny első napján Nemeth István kilenc holdas dolgozó paraszt kenyérgabonabeadását 109 százalékról 209 százalékra emelte, kukoricabeadási teljesítését pedig 75 százalékról 104 százalékra. Az enyingi járás kezdeményezésére a bicskei járás a mori járást, a sárborárdi járás pedig a székesfehérvári járást hívta ki párosversenyre.

Érdeklődők a takarmánygabonából

Szabolcs-Szatmár megyében takarmánygabona begyűjtésben a csengeri járás vezet 62 százalékos beadással, utolsó a nagykálloi járás 20 százalékos teljesítéssel. Kukoricabeadásban a kisvárdai járás az első 60 százalékos beadással, az utolsó a vásárosnamenyi járás 25 százalékos teljesítéssel. Burgonyabegyűjtésben a csengeri járás vezet, előirányzatának 53 százalékos teljesítésével, az utolsó a nagykálloi járás 18 százalékos beadással. Szerebeadásban ugyancsak a csengeri járás vezet, teljesítés 52 százalék /ötvenkét/, a lechátul a vásárosnamenyi járás kullog 21 /huszonegy/ százalékos beadással. Az egyenlőleg gazdálkodó dolgozó parasztok közül kiemelkedik Mora Ferenc újkenezi tíz holdas dolgozó paraszt /786 /hét száznyolcvanhat/ százalékot, Monus Dánielné dőrei dolgozó paraszt, aki 215 /kétszáz tizenöt/ százalékot, Szoboszlai Imre, dombrádi hat holdas dolgozó paraszt, aki kétszázhatvan és B. Petho Lajosné három holdas búdszentmihályi dolgozó paraszt aki kétszázhuszonhat %-ot adott be. /T. /

B 58 kiadás 1950 november 28.

18 óra 35 perc

/Gillányi Béla. . . folyt./ Dr Ks

Gillányi Béla lövőpetrii hét holdas dolgozó paraszt 3116 /háromezerszázötvenhat/ százalékos, Bánki Pál holdási ötholdas dolgozó paraszt 1113 /ezerszázötvenhárom/ százalékos, Sipos Antal kéki dolgozó paraszt 1.222 /ezerkétsházhuszonkettő/ százalékos adott be burgonyából. Bakos G. Sándor kocsordi tizennégyholdas 720 /hétsházhusz/ százalékos, Halasz Mihály eperjeskei ötholdas 680 /hatszáznyolcvan/ százalékos vitt be burgonyából a földművelőszövetkezetbe. /MTI/

- - -

A nehézipari üzemek dolgozóinak vállalásai a szén és villanyenergia megtakarítás érdekében

TP/Dr NIM TP Ks

A nehézipari üzemek dolgozói megértették a minisztertanács határozatát és tömegesen csatlakoznak a széntakarékossági mozgalomhoz, hogy ezzel erősítsék a beke frontját. Pányászaink győzelmes szencsatája nyomán lelkes felajánlások születnek a szén és villanyenergia megtakarítás érdekében. A MASZOBAL ajkai üzemének dolgozói például évi 1.050 /ezerötven/ tonna szén, a Metallochemia dolgozói 976 /kilencszázötvenhat/, a Dunavölgyi Timföldipar dolgozói nyolcszáz, a Magyaróvári Timföldgyár dolgozói háromszáznyolcvannyolcegésznyolc, a Rézhangerművek dolgozók pedig évi kétszázötven tonna szén megtakarítását vállalták. A szén és villanyenergia takarékosági mozgalomhoz csatlakoztak már a Kőbányai Alumíniumhangermű, az Anker Fémművegyár, az Olomárugyár és a Bakonyi Pauxit dolgozói is. /MTI/

- - -

Ujabb nehézipari üzemek fejezték be évi tervüket

TP/Dr NIM TP Ks

A Nagykanizsai Fémművegyár dolgozói örömmel jelentik, hogy évi tervüket november 13-án sikeresen befejezték. Hasonlóképpen jelentik a Ganz Vagonygyár vasöntőde dolgozói is évi tervük befejezését. 1950 évi tervük sikeres befejezését jelentik a Magyar Lakkfestékipari vállalat, a Textilfesték Vegyitermék, a Textilchemia, valamint a Tinta és Műveszfestékgyár dolgozói is. /MTI/

- - -

R

S:

S:

Ö: 18 20

MTI BELFÖLDI HIREK

B 59. kiadás

1950. november 28.

18 óra 35 perc

Ujabb 19 községben oldották fel a szállítási tilalmat

k Belker Mi/HK Ks

A burgonyabeadás an elért jó eredményekéért Sopogy
megyében a következő községekben oldották fel a szállítási tilalmat:

Bodrog	94 %
Kökut	100 "
Szabadi	100 "
Vése	125 "
Csakonyavisonta	130 "
Tarány	110 "
Istvándi	110 "
Ganás	91 "
Kötése	91 "

Jó takarmánygabona-beadásért a következő községek-
ben szabad a szállítás:

Bács-Kiskun megye

Baja város	128 %
Érsekcsanak	217 "
Fajsz	125 "
Herczegszántó	142 "

A kukericabegyűjtés jó teljesítéséért:

Csikória	137 %
Dávod	113 "
Dunaegyháza	282 "
Madaras	165 "
Szeremle	150 "
Tataháza	127 "

/MTI/

K

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 60kiadás

1950 november 28.

18 ora 18 perc

Zala megye teljesítette a termelési szerződés-kötés előirányzatát
i FM Ko/Dr Bn

Zala megyében, amely száz százalékosan teljesítette a termelési szerződéskötés előirányzatát a megyei pártbizottság és a megyei tanács nem állt meg ez eredménynél, hanem vállalta, hogy a fontosabb ipari növényeknél tíz százalékkal túlteljesíti az előirányzatot.

A többi megyék közül Vas megye 94 százalékos teljesítéssel a második. Az egyes növényfélésegek szerint a teljesítés: rostlen 96 /kilencvenhat/, napraforgó 98 /kilencvennyolc/, cukorrépa kilencvenhét, sörárpa kilencvenkettő százalék. Harmadik Veszprém megye nyolcvannégy százalékos teljesítéssel. Lemaradás van a rostlennel. Negyedik Komárom megye 82 százalékos teljesítéssel. Viszonylag jó eredménynek mondható Baranya megye hetvenöt, és Mór megye hetvenkilenc százalékos teljesítése. Nemely helyen azonban nagy lemaradás mutatkozik. Így Tolna és Hajdu megye 53, Csongrád pedig csak ötvenegy százaléknál tart.

Az elmúlt heten legjobbnak mondható a munkárium Zala után Heves és Bács-Kiskun megyében, ahol 14 százalékkal emelkedett a teljesítés. Viszonylag jó eredmény Pest megye 12, Fejér megye tizenegy, és Baranya megye tíz százalékos növekedése is. Vas és Veszprém megyében kisebb elbizakodottság tapasztalható. /MTI/

Mezeyi konferenciákat tartottak az alapfokú mezőgazdasági szaktanfolyamok előadói november 26 és 27-én
k FM § PG/Tr Mi Bn

A tél folyamán az országban több mint ezernyolcszáz mezőgazdasági alapfokú szaktanfolyam indul, amelyen csaknem negyvenötezer hallgató vesz részt. Azeken a tanfolyamokon külön növénytermesztési, állattenyésztési stb., szakok lesznek. A tanfolyamok feladata, hogy elméletileg képzettséget nyújtson a szakmai gyakorlattal rendelkező dolgozó parasztnak.

Azok a tanfolyamok december hó elsején indulnak meg és tíz hétig tartanak. A tanfolyamok előadói november 26-án és 27-én megyenként konferenciát tartottak, amelyeken megvitatták az egyes szakkérdéseket. Az előadók megbeszéltek a szovjet mezőgazdaság tapasztalatainak alkalmazását és annak eddigi eredményeit hazánkban, megismerkedtek a megyei termelési kérdésekkel, hogy ezeket képesül tudják előadásuk anyagához. Az egyes tanfolyamok előadói az oktatásban, szervezésben és nevelésben jelentkező feladataik megbeszélése után versenyre hívták ki egymást abban, hogy biztosítsák a létszámot, a hallgatók fejlődését és abban, hogy alkalmazni fogják a gyakorlati oktatást a helyi feladatokra konkretizálva. /MTI/ R

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 61. kiadás

1950 november 28

18 óra 50 perc

November 29-én nyitják meg a Honvédség-házát

i Ki/Ti/Hné HM FT Ks

A Honvédség-házat mind külsejében, mind belső berendezését illetően átalakították és november 29-én nyitják meg ismét meg. A kulturális igények ki-élegetésére a színháztermet magnagyob- bitották és több helyiséget rendeztek be a tanulás, szórakozás cél- jaira. A könyvtárteremben a marxista-leninista irodalom mellett igen sok szépirodalmi munkát is elhelyeztek. Néphadseregünk olvasni- vágyó tagja részére olvasószobát rendeztek be. Ezekon kívül klubhelyi- ség és kis-előadóterem áll a látogatók rendelkezésére.

Központi Honvéd Képzőszeggyűjtés tánc- és énekeso- portja, valamint zenekara és az Állami Honvédszínház, a színház- teremben tartja majd előadásait. A filmelőadásokat ugyancsak ebben a nagy színházteremben tartják. Az első emeleti előcsarnokban rendezik majd ~~az~~ a kiállításokat és itt rendezik majd meg a táncosössze- jöveteleket is. /MTI/

Az MND Sz távirata az NDNSz megalakulásának ötödik évfordulója al- kalmból

MND Sz & Jné/Hné FT Bn

"Nemzetközi Demokratikus Nőszövetség,

Páris
A Nemzetközi Demokratikus Nőszövetség évfordulója alkalmából a Magyar Nők Demokratikus Szövetsége szívből jövő jóki- vánságait küldi a Nemzetközi Nőszövetséghez. Büszkék vagyunk arra, hogy ahhoz a nagy családhoz tartozunk, amely mindig előljárt a béké- ért folytatott harcban. Igérjük, hogy lankadatlanul fogunk dolgoz- ni nagy szövetségünk megerősítéséért, hogy mindent megteszünk a Béke Hívei II. Világkongresszusa határozatainak keresztülvitelére és azért, hogy minden magyar asszony közös nagy ügyünk öntudatos harcosává váljon.

Magyar Nők Demokratikus Szövetsége." /MTI/

/ közli

A Belkereskedelmi minisztérium

NOM & Hné Ks NL Ks felhívja azoknak a dolgozóknak a figyelmét, akik munkahelyükön téli burgonyaszükségletüket előjegyezték, hogy a 3-as és 4-es számú megrendelőlapokra a 30-30 kiló burgonya kiadása november 29.-én, szerdán kezdődik meg. /TI/

II

T: 19.05

S:

0:1858

MTI BELFÖLDI HIREK

B 62. kiadás

1950 november 28.

19 óra 05 perc

Visszafizetik tartozásukat, növelik a közös vagyont a termelőszövetkezetek

k FM /Dr Mi Bn

A Csongrád megyei cserebökényi "Petöfi" termelőcsoport összes fennálló tartozásait rendezte 67.741 /hatvenhét-
százszáznyolcvency/ forintot fizetett ki a fennálló
forrástörke-hitelek, a beruházási hitelek esedékes részleteinek és
egyéb tartozásainak rendezésére. Komoly mértékben növekedett már
az elmúlt év folyamán is a csoport közös vagyona. Míg márciusban
csak öt lóva és két ökre volt a termelőcsoportnak, addig most
tizenhárom lóva, négy ökre, husz tehene, hatvenhet sertése és 150
juh van. Ebben az évben pedig 64.198 /hatvannégyezerhátszázkilencven-
nyolc/ forintot helyezett a fejlődést biztosító szövetkezeti alap-
ba. Tavaszi vetőmagra és takarmányra 70.435 /hetvenezeregyezerhátszáznyolc-
vanöt/ forintot tartalékoztak az üzemi alapból. A tagok is komoly
összegeket kaptak az év során készpénzben és természetbeni juttatás-
ban. Például Szatmári Sándor összesen 10.783 /tízezerhatszáznyolc-
vanhárom/ forintot kapott. Jól dolgozik a Ladányi család is. Az
apja és két fia jövedelmé 28.135 /huszonnyolcezerhátszázharmincöt/
forintot ebben az évben. A felnemeti "Petöfi" termelőcsoport 78.065
/hetvennyolcezerhatvanöt/ forintot fordított hiteleinek vissza-
fizetésére, tartozásainak kiegyenlítésére és 18.123 /tizennyolcezer-
százhuszonnégy/ forintot helyezett az üzemi alapba. Gondoskod-
tak a gazdaság továbbfejlesztéséről is, 21.256 /huszonnyolcezerkét-
százötvenhat/ forintot helyeztek szövetkezeti alapba. A tisztajövedelem
elosztásánál Biro János az évben 9.330 /kilencezerháromszázharminc/
forintot, Takács József 8.500 /nyolcezeröttszáz/ forintot, Biro
Ignác pedig 8.135 /nyolcezerhátszázharmincöt/ forintot kapott. /MTI/

A Vértesszakonyi Szénbányák dolgozói felhasználták az ünnepi műszak tapasztalatait

FP/Dr NIM Ks

A november 7-i és november 26-i ünnepi bányász-
műszak tapasztalatait nagymértékben lelidítotték elő bányászatunk
termelését szervezés szempontjából is. A bányászati dolgozók egy-
másután rendszeresítik azokat a szervezési tapasztalatokat, am-
lyeket elsősorban az ünnepi műszakok alkalmával valószínűsítették meg.
Egy például a Vértesszakonyi Szénbányák pusztavámi üzemének bányászai
a jövőben a nagyobb fenntartási munkálatokat nem a műszak alatt,
hanem a műszakváltás közben végzik el. A vájárak a nyolcorás műszak
letelte után a műszakváltás alatt közös munkával elvégzik a fenn-
tartást és közben pedig már az új műszak megkezdési munkáját.
/MTI/

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 63. kiadás

1950 november 28 20 óra 10 perc

A SzOT távirata az Albán Szakszervezeti Tanácshoz

16.50-19.45 k SzOT & Jnó/Hnó Bn

Albánia felszabadulásának 6. évfordulója alkalmából a Magyar Szakszervezetek Országos Tanácsa a következő táviratot intézte az Albán Szakszervezeti Tanácshoz:

"A Magyar Szakszervezetek Országos Tanácsa 1,700,000 /egymilliőnhétszáz ezer/ szervezett dolgozó nevében forró testvéri üdvözlőt küldi az Albán Szakszervezeti Tanácsnak és rajta keresztül az Albán Népköztársaság dolgozóinak, hazájuk felszabadításának 6. évfordulója alkalmából.

Kivánjuk, hogy az albán nép, az albán Munkapárt és vezetője, Enver Hodzsa elvtárs vezetésével, újabb sikereket érjen el a szocializmus építéséért és a béke megvédéséért folytatott harcban. Meggyőződésünk, hogy az albán dolgozók bátran és szilárdan helytállnak az imperialisták és azok titoista ügynökei provokációival szemben és hozzájárulnak a hatalmas Szovjetunió, a népek vezetője és tanítója, Sztálin elvtárs vezette békotábor végső győzelméhez.

Magyar Szakszervezetek Országos Tanácsa
Apró Antal főtitkár." /MTI/

Az MNDSz a következő táviratot küldte az albán nőszövetségnek Albánia felszabadulásának hatodik évfordulója alkalmából:

MNDSz & Jnó/Hnó FT Bn

"Albán Nők Antifasiszta Szövetsége, Tirána
Albánia felszabadulásának hatodik évfordulója alkalmából melegszeretettel, a legjobb kívánságait küldi az MNDSz. A magyar asszonyok csodálattal kísérik az albán nép, az albán nők hősiességét és ragyogó eredményeit a szocializmus építősejten a béke megvédéséért. Kettőszakithatatlan barátság fűzi össze a népeket a titóizmus elleni harcban, a nagy Szovjetunió vezette békotáborban. További sikereket kívánunk.

Magyar Nők Demokratikus Szövetsége." /MTI/

R

T:

S:

ö: 20.03

MTI BELFÖLDI HIREK

B 64. kiadás

1950. november 28.

20 óra 10 perc

Szerkesztőségek figyelmébe!

FT/Dr/Hi Bn

Nómeth Gyula "Sztálin nyelvtudományi cikkei és a hazai nyelvtudomány feladatai" című mai B 40. kiadásban kezdődő előadása az alábbi helyreigazításokkal közölhető:

A B 40. kiadás első bekezdésének utolsóelőtti mondata helyen a következő:

E négy ősi nyelv-elen: sal, ber, jon és r o s.

B 40. kiadás negyedik bekezdése második mondatának vége /n gyedik sortól/ helyesen így hangzik:

. . . néhány felesleges kiadványt produkált, de semmi lényeges kárt nem okozott. F ő l o g fiatalabb nyelvészeink...stb.

A B 41. kiadás helyesen így kezdődik:

Sztálinnak soványszorint első tétele, hogy a nyelv nem felépítőanyag, nem közbülső jelenség, nem munkaeszköz. A nyelvi változásoknak minden esetben társadalmi okai vannak.

A B 41. kiadás második bekezdésének második és harmadik sorát kérjük mellőzni. Felvette a fenti szöveget használják fel.

B 41. kiadás harmadik bekezdésének hatodik sorának első szava helyesen: j a f e t i t a.

A B 41. kiadás harmadik bekezdése utolsó mondatának vége így hangzik:

... ezért ő e nyelvvelnek a /az olvashatóság kedvéért végig nagy betűvel közöljük a most következő nevet/ P R O K E T H E I D A nevet adta.

Ugyancsak a 41. kiadás hatodik bekezdése helyesen így kezdődik:

Sztálin tisztázta a kérdést. A kiindulási pont a... stb.

B 41. kiadás hatodik bekezdésének első két mondata helyesen így hangzik:

"Minden alapnak meg van a saját, neki megfelelő felépítőanyaga. A hűbéri rend alapjában megvan a maga felépítőanyaga, meg vannak a maga politikai, jogi és gazdasági nézetei...stb."

/Folyt.köv./

K

T:

S:

Ö:

MTI BELFÖLDI HIREK

B 65. kiadás

1950. november 28.

20 óra 30 perc

/Szerkesztőség feljelmébe 1. fol. t./ FFT/Dr/HK E

B 42. kiadás negyedik bekezdésében lévő idézettől kezdve a bekezdés végéig a szöveg helyesen a következő:

"Segítsen az új rendnek a régi alap és a régi osztályok felszámolásában és megszüntetésében." Ezzel szemben "A nyelvet nem az - vagy az az alap, nem a régi vagy az új alap hozza létre, egy adott társadalmon belül, hanem századok folyamán a társadalom történetének és az alapok történetének egész menete."

Ugyanezt a B 42. kiadás hatodik bekezdésében az idézetre vonatkozó utalást /54.1/ kérjük mellőzni és az ezt követő idézet szövegét a következőképpen javítani:

"... a nyelvet nem számíthatjuk sem az alapok, sem a felépítőmunka kategóriájához. Nem számíthatjuk a nyelvet az alap és a felépítőmunka között álló "közbülső" jelenségek kategóriájához sem, mint hogy ilyen "közbülső" jelenségek nincsenek."

Ugyanezt ebben a kiadásban az utolsóelőtti bekezdés helyesen így kezdődik:

"... a nyelv... mint a gondolatok kieserülésének eszköze" önálló jellegű alakulat, ... stb.

B 43. kiadás harmadik bekezdésének hatodik sora helyesen így hangzik:

... nek kijelentésével is vélték alapozhatni... stb.

A B 43. kiadás harmadik bekezdésének harmadik mondatát helyesen így kezdődik:

Összekovarték a nyelvet a felépítőmunkával s az osztályharcot "a társadalom... stb.

Ugyanezen kiadás ugyanezen bekezdésének végén az idézetre vonatkozó utalást kérjük mellőzni.

B 43. kiadás negyedik bekezdésének második mondatától kezdődő idézet helyesen így hangzik:

"voltak emellett dialektusok, helyi tájszólások, de ezeknek fölébe emelkedett és ezeket magának alárendelte a törzs, vagy a nép egységes és közös nyelve."

Ugyanezen kiadás ugyanezen bekezdésének nyolcadik sorában kezdődő idézet helyesen a következő:

"Mijük is van ezeknek a dialektusoknak és zsargonoknak? Van: az arisztokrácia, vagy a burzsoázia felső rétegeinek sajátos izlését tükröző, sajátos szavakból álló szövegűjteményük; néhány mesterséges gálán kifejezésük és fordulatuk, amelyek mentesek a nemzeti nyelv "durva" kifejezéseitől és fordulataitól; végül bizonyos számú idegen szavak. Tehát minden, ami alapvető, azaz a szavak tulajdonos többsége és a nyelvtani szerkezet, az egész népi által használt, a nemzeti nyelvből került ki."

/Folyt. köv./ П

MTI BELSŐI HIREK

B 66. kiadás

1950 november 28

20 óra 50 perc

Helyreigazítás

Szá/MI/Hnó Bn

Mai B 54. kiadásunk /Hovosi Gyula előadása...5.folytatás/ első bekezdésének utolsóelőtti mondata helyesen: "Nyolc ilyen főbizottság alakult: a geológiai, bányászati, hidrológiai, kohászati, gépészeti, építési, villamossági, geodéziai-geofizikai."

A Magyar Tudományos Akadémia

MI/MI/Hnó NI

műszaki osztályának hétfői ülésén megjelent Leutwein professzor, a Német Tudományos Akadémia küldöttségének tagja, és Marcel Fronant, francia akadémikus is.

Mihailich Győző megnyitó szavai után Hovosi Gyula, a műszaki osztály titkára tartott előadást a tudományos kutatás és a termelés kapcsolatairól.

/Hovosi Gyula beszédét előző kiadásainkban ismertettük. Az előadáshoz sok értékes hozzászólás hangzott el. /MTI/

TL

T:

S: 20.40

Ö:

M T I B E L F Ö L D I M I N D E

B 67. kiadás 1950. november 28.

21 óra 15 perc

/Szerkesztőségek figyelmébe! 2.folyt./ FT/Dr/HK E

B 44. kiadás helyesen így kezdődik:

Sztálin miután a társadalmi háttér hangsúlyozásával megadta a nyelv meghatározását, a részletekre megy át...stb.

A B 44. kiadás ötödik bekezdése "A" betűvel kezdődik.

A B 44. kiadás utolsó bekezdésének utolsó mondata

így hangzik:

Ugy van, amint Sztálin mondja: nem igaz az, hogy keresztelkedésnél új nyelv alakul...stb.

A B 45. kiadás első bekezdésében lévő első idézet utolsó része így hangzik:

"... a népnél a történetével..."

Ugyanebben a bekezdésben az ezt követő idézet utalását kérjük mellőzni.

Ugyanezen kiadás ugyanezen bekezdésének nyolcadik sorában kezdődő mondat helyesen így hangzik:

Ez a veszély különösen ott fenyeget, ahol elképzeléseink helyességét tényekkel ellenőrizni nem tudjuk...stb.

Ugyanezen kiadás, ugyanezen bekezdésének tizenötödik sora helyesen így hangzik:

...a lelkiismeretesség maximumával benne volna...stb.

A B 45. kiadás második bekezdése helyesen így hangzik:

Tárgyalja Sztálin a nyelv és gondolkodás kapcsolatát is. Megkülönbözteti a nyelv formai oldalát és értelmét, a szemantikát, s meghatározza az utóbbi jelentőségét. A nyelv és gondolkodásviszonyának megítélésében Marx tételét veszi alapul...stb.

A 45. kiadás harmadik bekezdésében lévő idézet helyesen a következő:

"A jövő nyelve - Marx szerint - a természeti anyagtól...stb.

A B 46. kiadás második bekezdésének utolsó sorában Sztálin neve előtt az "a" betű törlendő. A szöveg helyesen: ... megítélésében is csak Sztálin véleményén lehet.

B 46. kiadás utolsó bekezdésének hatodik sorában szereplő név helyesen: F i l i n. Az ezt követő utalást /a Pravda vitacikkei, IV.3./ kérjük mellőzni. A zárojellet követő mondat helyesen a következő:

Ez tévedés; mutatja ez t a magyar nyelv is.

B 47. kiadás második bekezdésének második mondata helyesen így kezdődik:

Szabad az u t . . . stb.

B 47. kiadás harmadik bekezdésének utolsó mondata helyesen a következő:

Ehhez a munkához azonban Sztálin nyelvének járó r e á l i s a n gondolkodó nyelvészek kellenek.

/Folyt.köv./

K

T:

S:

Ö:

MTI BELFÖLDI HIREK

B 68. kiadás

1950. november 28.

21 óra 05 perc

/A szerkesztőség figyelmébe 3. folyt./ FT/Dr/HK E

A B 48. kiadás hetedik sora így hangzik:

... elvek jelentkeztek, e l ő b b r e is vitték...

A B 48. kiadás negyedik mondata helyesen így hangzik

E lankadt hangulatot fejezi ki 1923-ban egyik legkiválóbb nyelvészünk midőn így ír: "Arra a kérdésre, hogy megéri-e az egész játék a gyertyát, /t.i. a nyelvészet aprólékos munkája/ csak vállvonogatással lehet felelni..." /Schmidt József: "A nyelv és a nyelvek"./

A B 48. kiadás második bekezdésének hatodik mondata helyesen így kezdődik:

A hangtan; alaktan valóban formalisztikus jellegű tárgyalási módjával... stb. /Ebből a mondatból tehát az "életlen" szót töröljük./ /MTI/

77

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 69. kiadás

1950 november 28

21

óra 40 perc

Időjárás jelentés

& Hnó/Hnó Bn

A Meteorológiai Intézet jelenti november 28-án,
kedden este 21 órakor:

Nyugat felől enyhülés és újból eső

Spanyol- és Franciaországon át meleg subtrópusi légtömegek árasztják el szárazföldünket és nyomulnak Német- és Lengyelországon át kelet felé. Angliában, Franciaországban és Németország nagy részén rendkívül csapadékos az időjárás.

Hazánkban ma az erős éjszakai lehülés után megindult a melegebb légtömegek beáramlása a magasban, ami felhősödést és több helyen ködképződést okozott. Eső sehol sem hullott. A hőmérséklet az ország nagy részén 3-5 fokig emelkedett és csak egyes helyeken emelkedett 5 fok fölé.

Budapesten kedden 21 órakor a hőmérséklet 3 Celsius fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 769 mm, mérsékelt enyhülő irányzatú.

Várható időjárás szerda estig: Megélénkülő déli, délnyugati szél, tovább növekvő felhőzet, a nyugati és északi negyében már eső lehet. Sokfelé köd, éjszakai fagy az ország keleti felében. A nappali hőmérséklet 5 fok körül. /MTI/

K

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 70. kiadás

1950. november 28.

22 óra 30 perc

A Magyar Tudományos Akadémia

Ni/HK

I. és II. osztályának keddi ülésén Molnár Erik akadémikus, egyetemi tanár "Sztálin nyelvtudományi cikkei és a történettudomány" címmel tartott referátumot. Megállapította, hogy Sztálin nyelvtudományi cikkei megteremtették a nyelvtudomány szilárd elméleti alapjait azzal, hogy kijelölték a nyelv helyét a társadalmi jelenségek sorában és felfedték a nyelv fejlődésének alap-törvényeit. Sztálin példát mutatott a marxista-leninista elmélet teremtő továbbfejlesztésére.

Lukács György akadémikus, egyetemi tanár a sztálini nyelvtudományi cikkek irodalom- és művészettörténeti vonatkozásairól beszélt.

Fogarasi Béla elnök melegen üdvözölte az ülésen megjelent külföldi vendégeket, akik közül elsőnek Kiszoljov Sztálin-díjas akadémikus, szovjet régész és történész szólalt fel.

Kiszoljov kiemelte Sztálin nyelvtudományi cikkeinek jelentőségét a marxizmus-leninizmus továbbfejlesztésében. Különös jelentőségük van a cikkeknek a nyelvtudomány területén, ahol rávilágítottak a nyelv fejlődési törvényeire általában és az osztálytársadalmi előtti nyelvek fejlődésére, Sztálin cikkei megcáfolták a nyelvek keresztződésére vonatkozó helytelen elméletet. Kiszoljov ezzel kapcsolatban hivatkozott a magyar nyelvvel rokon vogul nyelv történetének tanulságaira. Végül arról a hatalmas segítségről szólt, amelyet a nyelvtudományi cikkek nyújtanak a szovjet tudósoknak, akik a Szovjetunió népeinek őstörténetének feltárásával foglalkoznak.

Ezután Kuo Mo-Zso, a Kínai Népköztársaság miniszterelnökhelyettese, a Kínai Tudományos Akadémia elnöke szólalt fel.

/Kuo Mo-Zso beszédét előző kiadásainkban közöltük./

Macurek professzor, a csehszlovák Tudományos Akadémia küldötte maganyelvű felszólalásában hangoztatta, hogy a csehszlovák tudósok is a marxizmus-leninizmus alapján szolgálják hazájuk fejlődését és a nyelvtudományi cikkek náluk is kijelölték a követendő utat.

Hozzászólt a vitához P.D.Krajevskij professzor, a budapesti Orosz Intézet igazgatója is.

Szabolcsi Bence akadémikus a zenetudomány, Marót Károly akadémikus a népköltészet, folklór és vallástörténet szempontjából vont le a nyelvtudományi cikkek tanulságait.

Trencsényi-Waldapfel Imre akadémikus Sztálin cikkeinek az irodalomtudománnyal kapcsolatos vonatkozásaival foglalkozott.

/Folyt.köv./

K

MTI BELFELDÍREK

B 71. kiadás

1950. november 28.

22 ora 40 perc

/A Magyar Tudományos...stb.folyt./ Ni/HK

Moravcsik Gyula akadémikus egyetemi tanár a görög nyelv és irodalom világánál illusztrálta Sztálin nyelvtudományi cikkeink igazságát.

Szabó Imre akadémikus egyetemi tanár Sztálin tanításának a jogi felépítménnyel kapcsolatos kérdéseiről tartott előadást.

Az előadáshoz Marton Géza és Nizsalcvszky Endre akadémikusok, egyetemi tanárok a római jog, illetve a polgári jog szempontjából szóltak hozzá.

Fogarasi Béla elnök zárószavában megállapította: a kétnapos ülés igen jelentős eredményeket hozott, a különböző tudományok területén a kérdések egész sorát vetette fel Sztálin nyelvtudományi cikkei alapján. Ez az ülés kiindulópontja kell, hogy legyen olyan témákra vitáknak, melyek tudományos munkánkat eredményesebbé teszik - mondotta. /MTI/

R

M T I B A L F Ő L D I H I R T K

B 72. kiadás

1950 november 28

21óra 51 perc

Mellegesen fogadták a Bányászértkezelőn résztvett pécsi és komlói bányászokat.

Via % J1 Hné TP Bn P é c s , november 28.

Az Országos Bányászértkezelőn résztvett küldöttséget Pécsen is és Komlón is a pályaudvaron meleg szeretettel fogadták.

Komlón a bányász-zenekar a szépenfeldiszított pályaudvaron munkásindulókkal üdvözölte a hazatérő küldöttséget.

Fálinkás György komlói párttitkár, majd Deák Ferenc munkásigazgató mondott üdvözlőbeszédet. Kiemelték az értekezlet nagy jelentőségét, amely a széntermelés további emelését segíti elő.

A küldöttség nevében Rein János sztróhárovista vajújár mondott köszönetet a Pártnak és Rákosi elvtársnak, hogy lehetővé tették a küldöttek részére az értekezleten való megjelenést és ígéretet tett, hogy tapasztalataikat átadják a dolgozóknak.

Az MND Sz asszonyok virágcsokrokkal köszöntötték a küldöttséget. /MTI/

Helyreigazítás

BT/PE/Hné Bn

Mai P 39. kiadásunk /Kuo Mo-Zso hozzászólása...2. folyt/ utolsó bekezdésének első mondatát kérjük a következőképpen megváltoztatni:

Itt teljes felelősséggel kijelenthetem: a kínai irás nem fogja megváltoztatni a nyelv lejegyzésében eddig követett módszerét.

Vége.

π

M T I B E L F Ö L D I H I R L E K

B 73. kiadás

1950 november 28

23 óra 15 perc

A Magyar Tudományos Akadémia Ünnepi Hétének keddi előadásai

Ni/Ni/Hné FT Bn

A Magyar Tudományos Akadémia matematikai és természettudományi osztályának keddi előadásait a nagyszámu hallgatók soraiban végighallgatta a Mardzsanisvili szovjet tudós, Nion Csi Cs és Cou Poj Juan kínai professzorok, valamint Hristov bolgár professzor.

Tudósaink az anyag belső szerkezetére vonatkozó vizsgálatokról számoltak be. Gombás Pál kétszeres Kossuth-díjas fizikus, az Akadémia alelnöke ismertette a fémek állapotegyenletére vonatkozó elméleti vizsgálatát. Ezek az elméleti megfontolások utmutatást adnak a fémek gyakorlati felhasználásánál felmerülő problémák megoldásához.

Neugebauer Tibor, Kossuth-díjas fizikus a gravitáció és a mágnesség között új elméleti összefüggést állapított meg, amelynek segítségével meg tudta határozni a föld mágneses terének erősségét. Kónya Albert, a miskolci műgyógytan tanára az anyag röntgenvizsgálatának elméletéhez végzett számításokat. Fényes Imre dobroszent-professzor a hőtan új alapokra való felfüggetléséről tartott előadást.

A biológia és agrártudományi osztály második ülésnapján a koreai küldöttség két tagja, Pak Don Aj és Li Taj Dop, Marcel Pronant francia akadémikus és Hermann Mousel német tudós is felkereste a DEFOsz Jókai-utcai előadótermét, amelynek széksorai zsúfolásig megteltek.

Sedlmayr Kurt a délelőtti ülés előadója saját gyakorlati munkájából vett példákkal igazolta, hogy a szovjet agrobiológiai módszerek alkalmazásával növénynemesítésünk új és a réginél sokkal eredményesebb utakon járhat.

Az ülésen felszólalt Marcel Pronant, francia biológus. Elmondotta, tavaly az a nagy öröm és megtiszteltetés érte, hogy elmehetett a Szovjetunióba és magával Liszenkóval beszélhetett. Most egy évvel később örömmel látja, mint viszik át a gyakorlatba Micsurin és Liszenko tanításait a magyar agronomusok.

Az előadásra résztvett biológusok, növénynemesítők kegyelettel emlékeztek meg Fleischmann Rudolfról, a komolti növénynemesítő-telep nemrégien elhunyt híres vezetőjéről.

A hozzászólók beszámoltak arról, hogy a magyar biológusok és növénynemesítők már megkezdték a harcot a reakciós biológiai elméletek ellen és egyre nagyobb eredménnyel térnek rá a haladó micsurini biológia útjára.

/Folyt.köv./ II

M T I B E L F Ö L D I H I R L E K

B 74. kiadás

1950 november 28

23 óra 37 perc

/ Magyar Tudományos Akadémia...1.folyt/ Szű/Dr/Hné Ni

Az orvosi osztály

rák-konferenciájának második napján a daganatos betegségek korai felismerésének és kezelésének kérdéseit vitatták meg a klinikusok. A korai felismerés és a rákgyógyítás egyik központi problémájá - mondotta dr. Molnár Béla egyetemi tanár előadásában. Kiemelte, hogy az orvosok eddigi kiképzésében kevés hely jutott a daganatos betegségek tanítására.

Zoltán Imre és Ratkóczy Nándor professzorok beszámoltak a korai felismerés legfontosabb kérdéseiről a nőgyógyász és a röntgenszakorvos szempontjából.

Ezután számos magas színvonalú hozzászólás hangzott el. Közöttük felszólalt Gheorghiu Lupu, a Román Tudományos Akadémia képviselője. A román rákellenes szervezet ismertetése után leszögezte: nem véletlen, hogy a népi demokráciákban mindenütt napirendre kerül a rákelleni küzdelem, mert szerves része annak az átalakulásnak, amely a szocializmust építő országokban végbemegy.

P. I. Szapozskov professzor bírálta a néhány felszólalásból kiveszhető nihilizmust, a rákot megelőző állapotokra vonatkozóan. Nem szabad mervegni nézni a betegséget - mondotta - mindig tekintetbe kell venni a beteget, állapotát, ellenőrizni és gyógyítani kell.

Délután a hallgatóság nagy érdeklődéssel kísérte dr. Schmidt Lajos sebészprofesszor előadását a rákbetegség kezeléséről. Leszögezte, hogy feltétlenül szükséges általános kezelési elvek megállapítása. A rák gyógyításának két fő módszere van: a sebészeti és a sugaras kezelés. A műtét eltávolítja a daganatot, a röntgen vagy rádiumsugár elpusztítja a ráksejteket. Mindkét eljárás esetén fontos a korai felismerés. Felsorolta az egyes szervek daganatos betegségeinek legjobb kezelési módját.

B. V. Petrovskij professzor, a III. számú sebészeti klinika igazgatója hozzászólásában rámutatott, hogy néhány felszólaló helytelenül fogta fel a rákellenes küzdelem kérdését, mert aki rákellenes küzdelemmel kapcsolatban nihilista felfogást vall, az a szociális egészségügy fejlődését gátolja. Hiányolta, hogy nem említettek elég anyagot az orvosi tevékenységekkel kapcsolatban. A felhozott esetek azonban elegendők ahhoz - mondotta - , hogy bizonyítsák egy onkológiai intézet felállításának szükségességét.

Anders professzor, a Német Tudományos Akadémia küldötte hangsúlyozta, hogy a rák nem sejtprobléma, nem lehet mint helyi megbetegedést felfogni, hanem mindig az egész szervezettel való kölcsönhatásában kell vizsgálni.

/Folyt.köv./

M T I B E L F Ö L D I H I R E K

B 75. kiadás

1950 november 28

23 óra 12 perc

/A Magyar Tudományos Akadémia...2.folyt/ Szű/Dr/Hné Ni

Ezen a téren is a szovjet kutatók legújabb eredményei alapján kell elindulni, akik a rákbetegség kialakulásának társadalmi háttérét is felkutatották.

A délutáni ülésen megjelent Szkrjabin professzor, a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának küldötte is.

A-kémiai csoport

keddi ülésén Osztrovszki György, a Magyar Tudományos Akadémia levelező-tagja, a Tervhivatal elnöke a magyar vegyipar kérdéseit elemezte előadásában. A vegyipar öt éves tervének célkitűzése az, hogy a hazai nyersanyag-víznyomok figyelembevételével a népgazdaság többi ágának, főleg a nehéziparnak fejlődését alátámasztó, kellő mértékben alapanyagokat termelő, összefüggő vegyipar kiépítését biztosítsa. A népgazdaság harmónikus fejlődését kell biztosítani a vegyipar helyes telepítési politikájával.

Schlattner Jenő a szénfeldolgozás, koksz és gázgyártás kérdéseivel foglalkozott előadásában és kimutatta, hogy ennek az iparágak fejlődése szerves vegyiparunk számára fontos alapanyagok gyártását teszi lehetővé. A magyar barnaszénnek és a belőlük előállított kátrány feldolgozása számos probléma elé állítja a tudományos kutatást.

Dr. Varga József akadémikus, műszaki egyetemi tanár, Kossuth-díjas, előadásában azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy a magyar barnaszénből milyen eljárások segítségével lehetne mesterséges benzint és Diesel-olajat előállítani.

Glöetzer József előadásában az ugynevezett szintézis-gázok előállításának műszaki és gazdaságossági kérdéseivel foglalkozott.

Jónás Géza az ipari gázok kontaminálásának kérdését fejtegette.

A délutáni ülésen dr. Freund Mihály akadémikus, a Magyar Ásványolaj- és Földgáz Kísérleti Intézet igazgatója az ásványolaj és földgáz feldolgozásának kérdéseit fejtegette. Számos példával bizonyította, hogy az ásványolaj és a földgáz vegyészeti iparunk számára /festékgyártás, gyógyszergyártás, műanyaggyártás/ milyen fontos alapanyagokat szolgáltathat.

Sziget László a hőbontási eljárások jelentőségét méltatta, ásványolajtermékek minőségjavítása szempontjából.

Aixinger István kenőolajgyártásunk fejlődéséről számolt be. Rámutatott azokra a lehetőségekre, amelyek a kenőolajok minőségét tovább emelhetik és az olajcsere idejét tovább növelik és ilyen módon gépparkunk rongálódását csökkentik. /MTI/ R